POSTĘPOWANIE PRZED PREZESEM UOKIK W ŚWIETLE USTAWY O OGÓLNYM BEZPIECZEŃSTWIE PRODUKTÓW

Tomasz Nawrocki

POSTĘPOWANIE PRZED PREZESEM UOKIK W ŚWIETLE USTAWY O OGÓLNYM BEZPIECZEŃSTWIE PRODUKTÓW

Tomasz Nawrocki

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Warszawa, październik 2011

Spis treści

Wprowadzenie **3**

Rozdział I
Prawna regulacja w zakresie ogólnego bezpieczeństwa produktów w prawie krajowym **4**

1.1 Definicja legalna produktu 4
1.2 Producent i dystrybutor: pojęcia, obowiązki 5
1.3 Ogólne wymagania dotyczące bezpieczeństwa produktów 7
1.4 Ogólne bezpieczeństwo produktów a prawo krajowe — zakres przedmiotowy . . 9

Rozdział II
Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jako organ nadzoru nad ogólnym bezpieczeństwem produktów **12**

2.1 Nadzór nad ogólnym bezpieczeństwem produktów 12
Rejestr produktów niebezpiecznych w latach 2003-2010 13
Dobrowolne powiadomienia w latach 2004-2010 14
2.2 Uprawnienia Inspekcji Handlowej w zakresie ogólnego bezpieczeństwa produktów 15

Rozdział III
Postępowanie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów **19**

3.1 Czynności wyjaśniające 19
3.2 Postanowienie a wszczęcie postępowania 19
3.3 Postępowanie dowodowe 22
3.4 Decyzje nakładające obowiązki 23
3.5 Podstawy umorzenia postępowania 26
3.6 Skutki prawne decyzji a egzekucja należności niepieniężnych 27

Rozdział IV
Postępowanie w sprawie nałożenia kary **30**

4.1 Kara pieniężna — ogólna charakterystyka 30
4.2 Przesłanki ustalania wysokości kar pieniężnych 31
4.3 Naruszenie obowiązków w odniesieniu do informacji o produktach 33
4.4 Naruszenie obowiązków w odniesieniu do produktów 34
4.5 Skutki prawne decyzji a egzekucja należności pieniężnych 36

Podsumowanie **37**

Bibliografia **38**

Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszej pracy jest analiza aktów prawa krajowego, regulujących kwestię ogólnego bezpieczeństwa produktów. W rozdziale pierwszym, na podstawie ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, omówiono definicję produktu, warunki objęcia go przedmiotowym aktem oraz wymagania, jakie powinien spełniać, by mógł zostać uznany za produkt spełniający ogólne wymagania bezpieczeństwa. Scharakteryzowano również pojęcie producenta i dystrybutora oraz ciążące na nich obowiązki określone w ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Rozdział drugi przedstawia kompetencje Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zakresie nadzoru rynku, realizującego swoje zadania przy udziale Inspekcji Handlowej. Omówiono również działania kontrolne przeprowadzane przez inspektorów Inspekcji Handlowej wobec produktów znajdujących się na rynku.

W rozdziale trzecim została omówiona charakterystyka postępowania w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w odniesieniu do przedsiębiorców, którzy wprowadzają na rynek produkt niespełniający ogólnych wymagań bezpieczeństwa. Zanalizowano również podstawy jego wszczęcia, a także specyfikę postępowania dowodowego. Scharakteryzowano również przesłanki wydania decyzji nakładającej obowiązki na producenta lub dystrybutora albo umarzającej postępowanie. Przedstawiono procedurę odwoływania się od tej decyzji i sposoby egzekwowania od przedsiębiorcy nałożonych na niego obowiązków.

Ostatnia część pracy jest poświęcona postępowaniom administracyjnym, prowadzonym przez organ nadzoru w sprawie nałożenia kary pieniężnej na przedsiębiorcę za naruszenie przepisów ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Zanalizowano podstawy i konsekwencje naruszenia przez producenta lub dystrybutora poszczególnych regulacji tej ustawy. Omówione zostały również przesłanki, jakimi kieruje się Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przy określaniu wysokości nakładanej kary. Poruszono także kwestię rozkładania kar pieniężnych na raty oraz zasygnalizowano różnice zachodzące w egzekucjach należności pieniężnych i niepieniężnych.

Wszystkie decyzje Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, które zostały przywołane w niniejszej pracy, są dostępne na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, www.uokik.gov.pl.

Rozdział I
Prawna regulacja w zakresie ogólnego bezpieczeństwa produktów w prawie krajowym

1.1 Definicja legalna produktu

Problematyka bezpieczeństwa produktów oraz zapewnienia bezpieczeństwa konsumentom na gruncie prawa polskiego jest uregulowana już w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.[1], która przewiduje ochronę konsumentów przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu[2]. Natomiast na poziomie ustaw jednym z podstawowych aktów prawnych jest ustawa z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów[3], której przepisy wdrażają postanowienia dyrektywy 2001/95/WE z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów[4]. Określa ona ogólne wymagania dotyczące bezpieczeństwa produktów, obowiązki producentów i dystrybutorów w zakresie bezpieczeństwa produktów oraz zasady i tryb sprawowania nadzoru w celu zapewnienia bezpieczeństwa produktów wprowadzanych na rynek[5].

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów uznaje za produkt rzecz ruchomą, zarówno nową, jak i naprawianą lub regenerowaną. Przeznaczona jest dla konsumentów lub przynajmniej istnieje prawdopodobieństwo, że może być przez konsumentów używana, nawet jeśli nie jest dla nich przeznaczona. Ponadto kryterium uznania rzeczy za produkt jest udostępnianie jej konsumentom przez przedsiębiorcę — producenta lub dystrybutora — bez względu na to, czy uzyskanie produktu miało charakter odpłatny lub nieodpłatny[6], np. produktem będą koraliki lub torebki dołączane bezpłatnie do gazety.

Produktem w rozumieniu ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów jest również rzecz udostępniana w ramach świadczenia usług, choćby w parkach rozrywki lub w ramach przewozu. W takich sytuacjach konsument otrzymuje nie sam produkt, ale usługę, w ramach której uzyskuje produkt, np. licznik energii elektrycznej od przedsiębiorcy, z którym zawiera umowę o dostarczanie energii[7].

---

1 Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 z późn. zm.
2 Art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
3 Dz.U. z 2003 r. nr 229, poz. 2275 z późn. zm.
4 Dz.Urz. WE L 11 z dnia 3 grudnia 2002 r., s. 4.
5 Art. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
6 Art. 3 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
7 D. Podsiedzik-Malec, R. Wolanin, *Bezpieczeństwo produktów*, [w:] *Standardy wspólnotowe w polskim prawie ochrony konsumenta*, red. C. Banasiński, Warszawa 2004, s. 208.

Produktem nie jest natomiast rzecz używana, dostarczana jako antyk albo jako rzecz wymagająca naprawy lub regeneracji przed użyciem, o ile dostarczający powiadomił konsumenta o tych właściwościach rzeczy. Zatem komoda z XIX wieku lub niepomalowane i nieoznaczone kolekcjonerskie figurki żołnierzy nie będą produktem w rozumieniu ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Pojęcie produktu ujęte w ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów ma zawężony zakres, widoczny w porównaniu z pojęciem produktu ujętego w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny[8], abstrahującym od jego przeznaczenia. Przepisy tej ustawy stanowią bowiem, że rzeczą są wyłącznie przedmioty materialne[9], oraz określają pod pojęciem produktu rzecz ruchomą, choćby została ona połączona z inną rzeczą, jak również zwierzęta i energię elektryczną[10]. Ponadto nie jest istotna kwestia, czy oferowany produkt jest nowy, czy używany. W rozumieniu Kodeksu cywilnego produktem jest zatem zasadniczo rzecz materialna, niezależnie od faktu, czy musiała zostać poddana obróbce lub pozostać w stanie nieprzetworzonym[11]. Należy podkreślić, że pojęcie produktu w ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów, z uwagi na cel określony w tym akcie prawnym, koncentruje się jedynie na przedmiotach materialnych, przynajmniej potencjalnie możliwych do użytku przez konsumenta.

1.2 Producent i dystrybutor: pojęcia, obowiązki

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów implementuje definicje producenta i dystrybutora, ujęte w dyrektywie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Zgodnie z wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13 stycznia 2010 r. definicje utworzone dla potrzeb postępowania cywilnego (np. producenta nominalnego) nie mają zastosowania na gruncie przepisów ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów[12].

Producentem jest przedsiębiorca prowadzący w Unii Europejskiej lub na terytorium państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) działalność polegającą na wytwarzaniu produktu albo każda inna osoba, która występuje jako wytwórca, umieszczając na produkcie bądź do niego dołączając swoje nazwisko, nazwę, znak towarowy bądź inne odróżniające oznaczenie, a także osoba, która naprawia lub regeneruje produkt[13]. Powyższa regulacja będzie miała zatem zastosowanie wobec przedsiębiorcy, wytwarzającego produkt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej[14], a także polskiego sprzedawcy, który na oznakowaniu dołączonym do produktu wskazuje, że jest producentem, choć w rzeczywistości nie jest wytwórcą tego produktu[15].

---

8 Dz.U. z 1964 r. nr 16, poz. 93 z późn. zm.
9 Art. 45 Kodeksu cywilnego.
10 Art. 1 § 2 Kodeksu cywilnego.
11 F.J. Mohmand, *Przesłanki odpowiedzialności za produkt*, [w:] *Odpowiedzialność za produkt w prawie polskim na tle prawnoporównawczym*, Łódź 2008, s. 226.
12 VI SA/Wa 1855/09.
13 Art. 3 pkt 2 lit. a ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
14 Zob. decyzje Prezesa UOKiK nr: DNR-1/4/2011 z dnia 17 stycznia 2011 r.
15 Zob. decyzje Prezesa UOKiK nr: DNR-1/4/2011 dnia 17 stycznia 2011 r., DNR-1/32/2011 z dnia 26 kwietnia 2011 r.

Producentem w rozumieniu przedmiotowej ustawy jest również przedstawiciel wytwórcy, a jeżeli wytwórca nie wyznaczył przedstawiciela — importer produktu, gdy wytwórca nie prowadzi działalności w Unii Europejskiej lub na terytorium państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)[16]. W takim przypadku za producenta będzie uważany np. polski przedsiębiorca, który podpisał umowę przedstawicielską z wytwórcą mającym siedzibę w innym kraju Unii Europejskiej oraz wprowadza jego produkt na polski rynek. Przepis ten będzie obejmował również przedsiębiorcę importującego towar np. z Chin (przykład najczęściej spotykany) lub ze Stanów Zjednoczonych[17].

Pojęcie producenta obejmuje również przedsiębiorcę uczestniczącego w dowolnym etapie procesu dostarczania lub udostępniania produktu, jeżeli podejmowane przez niego działania mogą wpływać na właściwości produktu związane z jego bezpieczeństwem[18]. Regulacja ta będzie miała zatem zastosowanie w odniesieniu do polskiego przedsiębiorcy, który wprawdzie nie znajduje się na początku łańcucha rozprowadzania na rynek danego produktu, ale podjął on czynności zwiększające lub ograniczające bezpieczeństwo użytkowania produktu[19].

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów ma także zastosowanie wobec dystrybutorów, czyli przedsiębiorców uczestniczących w dowolnym etapie procesu dostarczania lub udostępniania produktu, jeżeli ich działalność nie wpływa na właściwości produktu związane z jego bezpieczeństwem[20/21].

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów, by zapewnić konsumentom ochronę przed zagrożeniami wynikającymi z użytkowania produktów, precyzyjnie określa obowiązki producentów i dystrybutorów. Przytoczona ustawa zobowiązuje przedsiębiorców, którzy uczestniczą w dostarczaniu produktu użytkownikom, do współpracy z organem nadzoru rynku i Inspekcją Handlową[22], ponieważ podjęcie wspólnych działań pozwoli na szybsze wyeliminowanie z rynku produktów stwarzających zagrożenie dla konsumentów[23]. Przedsiębiorcy, w przypadku uzyskania informacji o produkcie niebezpiecznym, powinni niezwłocznie poinformować Prezesa UOKiK o tym fakcie[24].

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów jednocześnie rozróżnia obowiązki producentów i dystrybutorów. Podstawowym obowiązkiem producenta jest wprowadzanie na rynek wyłącznie produktów bezpiecznych[25]. Zobowiązany jest on również dostarczać konsumentom informacje w języku polskim, umożliwiające im dokonanie oceny zagrożeń związanych z użytkowaniem produktu oraz wskazujące możliwości przeciwdziałania ewentualnym zagrożeniom[26]. Producent powinien także zachować należytą staranność

16 Art. 3 pkt 2 lit. b ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
17 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/41/2011 z dnia 13 czerwca 2011 r.
18 Art. 3 pkt 2 lit. c ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
19 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/51/2009 z dnia 15 maja 2009 r.
20 Art. 3 pkt 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
21 Zob. decyzje Prezesa UOKiK nr: DNR-1/2/2010 z dnia 7 stycznia 2010 r., DNR-1/36/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r.
22 Art. 12 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
23 D. Podsiedzik-Malec, R. Wolanin, *Bezpieczeństwo produktów*, [w:] …, s.211.
24 Art. 12 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
25 Art. 10 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
26 Art. 10 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

w zakresie prowadzonej działalności poprzez uzyskiwanie wiedzy na temat zagrożeń, jakie może stwarzać produkt[27], np. w wyniku przeprowadzenia specjalistycznych badań laboratoryjnych. Zobowiązany jest również podejmować działania, by uniknąć zagrożeń, w tym — gdy inne działania okażą się niewystarczające do wyeliminowania zagrożeń stwarzanych przez produkt — wycofanie go z rynku, właściwe i skuteczne ostrzeżenie konsumentów (np. w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim bądź w radiu) lub wycofanie produktu od konsumentów[28]. Powyższe obowiązki mogą być realizowane m.in. przez umieszczenie na produkcie lub opakowaniu danych producenta albo przeprowadzanie badań próbek produktów wprowadzanych na rynek. Producent podejmuje działania, by wyeliminować zagrożenia stwarzane przez produkt wprowadzony na rynek z własnej inicjatywy lub w wyniku decyzji wydanej przez organ nadzoru.

Także dystrybutor jest zobowiązany działać z należytą starannością, aby oferowane przez niego produkty były bezpieczne, a w przypadku uzyskania informacji, że dany produkt nie spełnia ogólnych wymagań bezpieczeństwa, powinien wycofać go ze sprzedaży. Na dystrybutorze ciąży również obowiązek monitorowania bezpieczeństwa produktów wprowadzanych na rynek. Realizowany jest on w szczególności przez gromadzenie informacji uzyskanych od konsumentów i przekazywanie ich producentowi, Prezesowi UOKiK i Inspekcji Handlowej, a także przez przechowywanie i niezwłoczne udostępnianie powyższym organom dokumentów pozwalających na ustalenie łańcucha dystrybucji produktu[29].

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów, stosownie z dyrektywą w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, rozszerza pojęcie producenta poza przedsiębiorcę będącego właściwym wytwórcą produktu oraz określa przede wszystkim jego odpowiedzialność za bezpieczeństwo produktów wprowadzanych na rynek. Rozszerzenie obowiązków na wszystkich przedsiębiorców uczestniczących w kolejnych stadiach dystrybucji produktów, zgodnie z intencją prawodawcy, ma na celu uświadomienie przedsiębiorcom obowiązków związanych z bezpieczeństwem produktów oraz ochronę zdrowia i życia konsumenta, a tym samym dążenie do wzrostu jego zaufania do wszystkich produktów wprowadzanych na rynek.

1.3 Ogólne wymagania dotyczące bezpieczeństwa produktów

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów, prócz wskazania definicji produktu, określa również jego wymagania w zakresie bezpieczeństwa. Za produkt bezpieczny uznaje taki, który w możliwych do przewidzenia warunkach jego używania nie stwarza żadnego zagrożenia dla konsumentów albo stwarza znikome zagrożenie możliwe do pogodzenia z jego zwykłym używaniem i który uwzględnia wysoki poziom wymagań dotyczących ochrony zdrowia i życia ludzkiego[30]. Przy badaniu bezpieczeństwa produktu bierze się pod uwagę również jego rodzaj, sposób uruchomienia oraz wymogi instalacji i konserwacji.

27 Art. 10 ust. 4 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
28 Art. 10 ust. 4 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
29 Art. 11 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
30 Art. 4 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Dokonując oceny bezpieczeństwa produktu, organ nadzoru uwzględnia cztery czynniki[31], w tym cechy produktu, tj. jego skład, opakowanie, instrukcję montażu i uruchomienia, a także — biorąc pod uwagę rodzaj produktu — instrukcję instalacji i konserwacji, np. przy ocenie bezpieczeństwa łóżeczek, rowerów dziecięcych albo grilli Prezes UOKiK będzie uwzględniał, czy instrukcje montażu uwzględniają specyfikę produktu. Kolejnym czynnikiem branym pod uwagę jest oddziaływanie badanego produktu na inne rzeczy, ale jedynie w przypadku gdy dany produkt będzie stosowany wraz z innymi. Prezes UOKiK uwzględnia także wygląd produktu, ostrzeżenia i instrukcję użytkowania (np. czy ma jasne i czytelne informacje zrozumiałe dla konsumenta), a także wskazówki dotyczące postępowania z zużytym produktem. Istotnym czynnikiem jest także kategoria konsumentów narażonych na niebezpieczeństwo w związku z jego używaniem, szczególną zaś ochroną objęte są dzieci i osoby starsze.

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów zastrzega, że produkt niespełniający powyższych wymagań nie jest produktem bezpiecznym[32]. Stwierdza również, że możliwość osiągnięcia wyższego poziomu bezpieczeństwa lub występowanie na rynku innych produktów, które stwarzają mniejsze zagrożenia dla konsumentów, nie jest wystarczającą przesłanką uznania produktu za bezpieczny. Ponadto przy dokonywaniu oceny, czy produkt stwarza poważne zagrożenie (tj. wymagające natychmiastowych działań), brane są pod uwagę bezpośrednie lub odsunięte w czasie skutki używania produktu[33], w tym stopień i prawdopodobieństwo utraty zdrowia lub życia przez konsumentów, stopień narażenia poszczególnych kategorii konsumentów, możliwość prawidłowej oceny ryzyka dokonywanej przez konsumentów oraz możliwości jego uniknięcia[34].

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów, prócz czynników przedstawionych powyżej, przy ocenie bezpieczeństwa produktów bierze pod uwagę także krajowe przepisy określające szczegółowe wymagania dotyczące bezpieczeństwa określonego produktu, ale jedynie w przypadku braku wspólnotowych norm dotyczących jego bezpieczeństwa[35]. Wspomniana ustawa zakłada również istnienie domniemania, że produkt spełniający wymagania wynikające z norm krajowych będących transpozycją norm europejskich uznanych przez Komisję Europejską za zgodne z przepisami dotyczącymi ogólnego bezpieczeństwa produktów jest produktem bezpiecznym[36].

Jednak nie wobec wszystkich produktów, które znajdują się w obrocie, istnieją przepisy prawne albo ww. normy dotyczące ich bezpieczeństwa. Dlatego ustawa o ogólnym

31 Art. 4 ust. 2 pkt 1-4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
32 Art. 5 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
33 Np. korzystanie z obuwia zawierającego biocyd fumaran dimetylu, tj. niedozwoloną na rynku Unii Europejskiej substancję chemiczną, po pewnym czasie może doprowadzić do zapalenia skóry. Z kolei używanie odzieży zawierającej ołów, należący do grupy silnych trucizn, może z czasem prowadzić do poważnych chorób, np. nadciśnienia tętniczego czy uszkodzenia mózgu (zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/8/2011 z dnia 28 stycznia 2011 r.).
34 Art. 5 ust. 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
35 Art. 6 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
36 Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów Polski Komitet Normalizacyjny ogłasza dwa razy w roku, według stanu na dzień 30 czerwca i 31 grudnia każdego roku, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski", numery i tytuły Polskich Norm, będących transpozycją norm europejskich, uznanych przez Komisję Europejską za zgodne z przepisami dotyczącymi ogólnego bezpieczeństwa produktów, do których odniesienia Komisja Europejska opublikowała w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

bezpieczeństwie produktów zaleca w takich przypadkach dokonywanie analizy bezpieczeństwa produktu z uwzględnieniem m.in. spełniania przez produkt wymagań wynikających z dobrowolnych norm krajowych państw członkowskich Unii Europejskiej i będących transpozycją norm europejskich innych niż normy uznane przez Komisję Europejską za zgodne z przepisami dotyczącymi ogólnego bezpieczeństwa produktów[37]. Organ nadzoru i przedsiębiorcy powinni również brać pod uwagę to, czy produkt spełnia Polskie Normy i jest zgodny z zaleceniami Komisji Europejskiej określającymi wskazówki co do oceny bezpieczeństwa produktu, z obowiązującymi w danym sektorze zasadami dobrej praktyki odnoszącymi się do bezpieczeństwa produktów, aktualnym stanem wiedzy i techniki, oraz spełnia uzasadnione oczekiwania konsumentów co do bezpieczeństwa produktu[38].

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów zastrzega również, że spełnianie przez produkt wszelkich formalnych wymagań nie wyłącza możliwości podjęcia przez Prezesa UOKiK stosownych działań, jeżeli stwierdzi on, że mimo zgodności z tymi wymaganiami produkt nie jest bezpieczny[39]. Jednocześnie, mając na uwadze potrzebę zapobiegania i eliminowania zagrożeń stwarzanych przez produkty dla zdrowia i życia konsumentów, powyższa ustawa reguluje — w drodze rozporządzeń — dodatkowe wymagania dotyczące bezpieczeństwa i znakowania produktów, które stwarzają zagrożenie dla konsumentów przez to, że ich wygląd wskazuje na inne niż rzeczywiste przeznaczenie (tzw. imitacje)[40], a także wymagania dotyczące bezpieczeństwa i znakowania produktów włókienniczych[41]. Dodatkowo ustawa przewiduje możliwość uregulowania — również w drodze rozporządzeń — dodatkowych wymagań dotyczących bezpieczeństwa lub znakowania określonych produktów[42]. Obecnie obowiązują regulacje określające dodatkowe wymagania dotyczące znakowania obuwia przeznaczonego dla konsumentów[43].

1.4 Ogólne bezpieczeństwo produktów a prawo krajowe — zakres przedmiotowy

Przepisom ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów podlegają produkty, dla których przepisy wspólnotowe i krajowe nie określają szczegółowych wymagań bezpieczeństwa[44], np. drabiny, meble kempingowe, rowery, grille na paliwo stałe lub rozpałki do grilla. W przypadku takich produktów ocena bezpieczeństwa będzie oparta m.in. na normach

37 Art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
38 Art. 6 ust. 3 pkt. 2-6 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
39 Art. 7 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
40 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 r. sprawie dodatkowych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i znakowania produktów, które stwarzają zagrożenie dla konsumentów przez to, że ich wygląd wskazuje na inne niż rzeczywiste przeznaczenie (Dz.U. z 2004 r. nr 71, poz. 644).
41 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i znakowania produktów włókienniczych (Dz.U. z 2004 r. nr 81, poz. 743 z późn. zm.).
42 Art. 9 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
43 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 października 2004 r. sprawie dodatkowych wymagań dotyczących znakowania obuwia przeznaczonego do sprzedaży konsumentom (Dz.U. z 2004 nr 240, poz. 2409).
44 Art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

krajowych będących transpozycją norm europejskich lub na Polskich Normach, dostępnych w siedzibie Polskiego Komitetu Normalizacyjnego[45].

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów obejmuje również zagrożenia związane z produktami, dla których odrębne przepisy wprawdzie określają szczegółowe wymagania bezpieczeństwa, ale nie obejmują tych zagrożeń[46]. Sytuacja ta się zdarzy, gdy dany produkt, mimo spełniania wymagań bezpieczeństwa, stwarza zagrożenie nieobjęte przepisami wspólnotowymi ani krajowymi[47].

Wspomniana ustawa przewiduje również sytuacje, w których Komisja Europejska — w drodze decyzji — stwierdzi, że dany produkt lub rodzaj produktów stwarza poważne zagrożenie, i uzna za niezbędne podjęcie w tym zakresie działań przez kraje członkowskie Unii Europejskiej[48]. W takich przypadkach, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów, wprowadzane są do polskiego systemu prawnego stosowne środki w odniesieniu do tych produktów — obecnie określono działania wobec zapalniczek[49] oraz produktów zawierających biocyd fumaran dimetylu[50]. Natomiast w latach 2004-2007 obowiązywały podobne regulacje odnośnie produktów zawierających ftalany[51], a w latach 2008-2009 przepisy dotyczące zabawek magnetycznych[52].

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów będzie miała zastosowanie również w przypadku produktów, dla których wprawdzie istnieją szczegółowe wymagania bezpieczeństwa, ale przepisy te nie regulują obowiązków przedsiębiorców w zakresie kontroli bezpieczeństwa wprowadzanych przez nich produktów lub nie obejmują kwestii współpracy z organem nadzoru rynku w celu przeciwdziałania wprowadzania na rynek produktów niebezpiecznych[53]. Regulacja ta znajduje zastosowanie np. w przypadku samochodów, dla których przepisy szczególne określają wymagania bezpieczeństwa, zatem nie będą w zasadzie podlegać ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Przepisy szczegółowe odnośnie tych produktów jednak nie regulują m.in. obowiązku

45 Np. wymagania odnośnie mebli kempingowych znajdują się w normie EN 581-1:2008 Meble do użytkowania na zewnątrz — Meble do siedzenia i stoły użytkowane na kempingu, na zewnątrz domu i w miejscach publicznych — Część 1: Ogólne wymagania bezpieczeństwa.

46 Art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

47 Jednym z najbardziej znanych przypadków zastosowania tego przepisu jest sprawa zabawek typu yo-yo. Produkty te były wykonane zgodnie z wymogami obowiązującymi dla zabawek i miały znak „CE", wprowadzono jednak do nich dotychczas niespotykane rozwiązanie techniczne — dołączono elastyczny sznurek. Element ten stwarzał zagrożenie uduszenia się dziecka podczas korzystania z zabawki, a taki rodzaj zagrożenia nie został przewidziany przez przepisy dotyczące bezpieczeństwa zabawek. W związku z tym wyrób ten został wycofany z rynków większości państw europejskich na podstawie przepisów o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

48 Art. 28 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

49 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2007 r. sprawie wprowadzenia środków przewidzianych przepisami o ogólnym bezpieczeństwie produktów w odniesieniu do zapalniczek (Dz.U. z 2007 r. nr 77, poz. 515).

50 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia środków przewidzianych przepisami o ogólnym bezpieczeństwie produktów w odniesieniu do produktów zawierających biocyd fumaran dimetylu (Dz.U. z 2009 r. nr 72, poz. 621).

51 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 r. sprawie wprowadzenia środków przewidzianych przepisami o ogólnym bezpieczeństwie produktów w odniesieniu do produktów zawierających ftalany, które stwarzają poważne zagrożenie (Dz.U. z 2004 r. nr 73 poz. 656).

52 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 2008 r. sprawie wprowadzenia środków przewidzianych przepisami o ogólnym bezpieczeństwie produktów w odniesieniu do zabawek magnetycznych (Dz.U. z 2008 r. nr 105, poz. 668).

53 Art. 2 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

poinformowania przez przedsiębiorcę o wprowadzeniu na rynek produktu niebezpiecznego. Zatem producent lub dystrybutor zabawki bądź samochodu będzie na podstawie ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów zobowiązany do powiadomienia o produkcie, który nie jest bezpieczny. Przepis ten będzie miał zastosowanie również w kwestii gromadzenia informacji o produktach niebezpiecznych i przekazywaniu ich do systemu szybkiej wymiany informacji o produktach niebezpiecznych (Rapex)[54].

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów nie obejmuje natomiast urządzeń używanych do świadczenia usług na rzecz konsumentów, w szczególności urządzeń obsługiwanych przez usługodawcę, którymi konsumenci przemieszczają się lub podróżują[55]. Przepisy tej ustawy nie znajdą więc zastosowania w przypadku np. pojazdów autobusowych, samolotów, pociągów, a także urządzeń w parkach rozrywki lub profesjonalnych produktów wykorzystywanych w zakładach fryzjerskich. Kwestie te są bowiem uregulowane w przepisach dotyczących świadczenia usług i odpowiedzialności usługodawcy wobec klienta[56].

54 Podstawą prawną funkcjonowania tego systemu jest dyrektywa w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Rejestr ten obejmuje wszystkie produkty, dla których przepisy wspólnotowe nie regulują kwestii przekazywania organom Unii Europejskiej informacji o wycofaniu produktu niebezpiecznego (np. kosmetyków albo zabawek). Wykaz produktów umieszczonych w tym systemie jest dostępny na stronie Komisji Europejskiej, ec.europa.eu/consumers/dyna/rapex/rapex_archives_en.cfm. Zgłoszenia do rejestru dokonuje krajowy punkt kontaktowy systemu Rapex w poszczególnych krajach Unii Europejskiej. W Polsce krajowy punkt kontaktowy znajduje się w Departamencie Nadzoru Rynku Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

55 Art. 2 ust. 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

56 D. Podsiedzik-Malec, R. Wolanin, *Bezpieczeństwo produktów*, [w:] …, s.208.

Rozdział II
Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jako organ nadzoru nad ogólnym bezpieczeństwem produktów

2.1 Nadzór nad ogólnym bezpieczeństwem produktów

Aby zapewnić wprowadzanie przez przedsiębiorców na rynek polski wyłącznie produktów spełniających wymagania bezpieczeństwa, ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów wskazuje organy odpowiedzialne za podejmowanie działań prowadzących do eliminowania z rynku produktów zagrażających życiu lub zdrowiu konsumentów[57].

Prezes UOKiK sprawuje nadzór nad ogólnym bezpieczeństwem produktów[58], obejmujący m.in. okresowe monitorowanie i ocenę skuteczności kontroli spełniania przez produkty ogólnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa, z uwzględnieniem rodzajów kontrolowanych produktów i badanych zagrożeń[59]. Do jego zadań należy również prowadzenie postępowań w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów[60] (kwestia ta zostanie omówiona szerzej w dalszej części pracy) i opracowywanie okresowych planów kontroli produktów w zakresie spełniania ogólnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i monitorowania ich realizacji[61], np. grille i podpałki (produkty sezonowe) objęte są szczególną kontrolą w I i II kwartale roku, czyli w okresie wprowadzania ich na rynek.

Organ nadzoru prowadzi także krajowy system informacji o produktach niebezpiecznych[62], który obejmuje cztery grupy produktów, umieszczonych w różnych rejestrach. Pierwsza grupa dotyczy produktów niespełniających ogólnych wymagań bezpieczeństwa, umieszczonych w rejestrze produktów niebezpiecznych[63]. Podstawą dokonania do niego wpisu jest decyzja, w której Prezes UOKiK stwierdza, że produkt może stwarzać zagrożenie dla określonych kategorii konsumentów albo że produkt nie jest bezpieczny (jednocześnie nakładając na przedsiębiorcę określone obowiązki[64]). Kolejną grupą są produkty, które

57 D. Podsiedzik-Malec, R. Wolanin, *Bezpieczeństwo produktów*, [w:] …, s.212.
58 Art. 13 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
59 Art. 14 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
60 Art. 14 pkt 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
61 Art. 14 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
62 Art. 31 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
63 Art. 31 ust. 2 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Szczegółowe informacje, jakie są umieszczane w rejestrze, reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestru produktów niebezpiecznych (Dz. U. z 2004 nr 87, poz. 814).
64 Art. 30 ust. 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

nie spełniają szczegółowych wymagań bezpieczeństwa[65] — w ich przypadku Prezes UOKiK wprowadza informacje do rejestru produktów niespełniających szczegółowych wymagań bezpieczeństwa po otrzymaniu wniosku wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych albo Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Prowadzony przez Prezesa UOKiK krajowy system informacji o produktach niebezpiecznych obejmuje również informacje o wyrobach niezgodnych z zasadniczymi, ze szczegółowymi lub z innymi wymaganiami[66] (umieszczonych w rejestrze wyrobów niezgodnych z zasadniczymi, ze szczegółowymi lub z innymi wymaganiami) oraz innych produktach, jeżeli określają to odrębne przepisy[67] (wpisywane są do rejestru innych produktów w przypadkach określonych w tych przepisach).

Rejestr produktów niebezpiecznych w latach 2003-2010

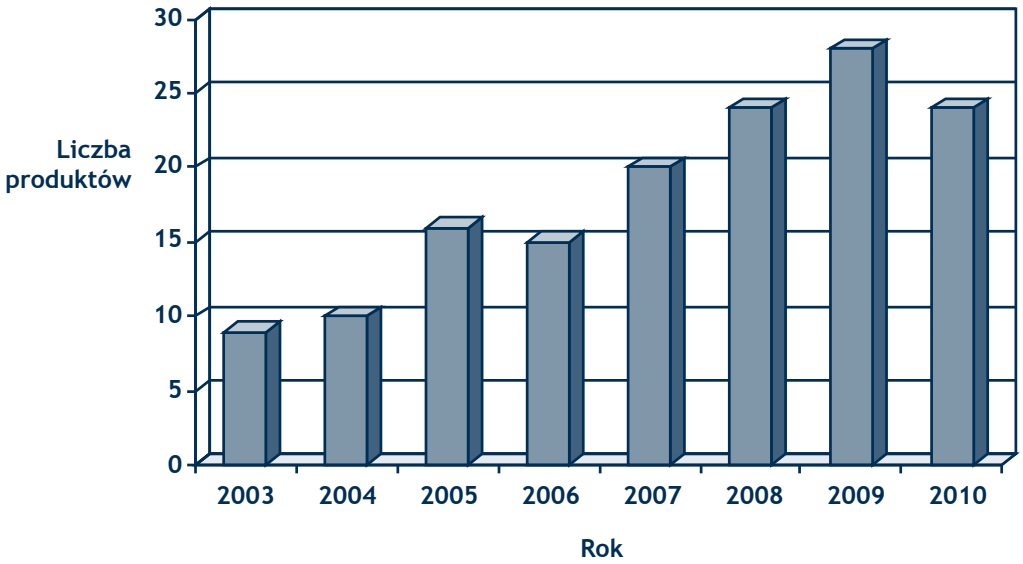

Prezes UOKiK gromadzi także informacje dotyczące bezpieczeństwa produktów i przekazuje je właściwym organom[68]. Jeśli organ nadzoru wyda decyzje nakładające określone obowiązki i dotyczące zagrożeń stwarzanych przez produkty zawierające substancje chemiczne lub ich mieszaniny, informacje o takich decyzjach przekazuje Inspektorowi do spraw Substancji Chemicznych[69]. Ponadto Prezes UOKiK otrzymuje informacje o wypadkach konsumenckich, które są umieszczane w systemie monitorowania wypadków konsumenckich, prowadzonym przez ministra właściwego do spraw zdrowia[70].

65 Art. 31 ust. 2 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
66 Art. 31 ust. 2 pkt 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
67 Art. 31 ust. 2 pkt 4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
68 Art. 14 pkt 5 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
69 Art. 24a ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
70 Art. 32 ust. 6 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Organ nadzoru uzyskuje również informacje o działaniach podjętych przez organy celne w odniesieniu do produktów zatrzymanych na granicy, wobec których stwierdzono, że istnieją uzasadnione okoliczności wskazujące, że nie spełniają ogólnych lub szczegółowych wymagań dotyczących bezpieczeństwa[71].

Prezes UOKiK gromadzi również przekazywane przez producentów i dystrybutorów powiadomienia o wprowadzeniu na rynek produktu niebezpiecznego[72], związane przede wszystkim z branżą motoryzacyjną, w mniejszym stopniu dotyczące m.in. urządzeń elektrycznych i produktów dziecięcych[73].

Dobrowolne powiadomienia w latach 2004-2010

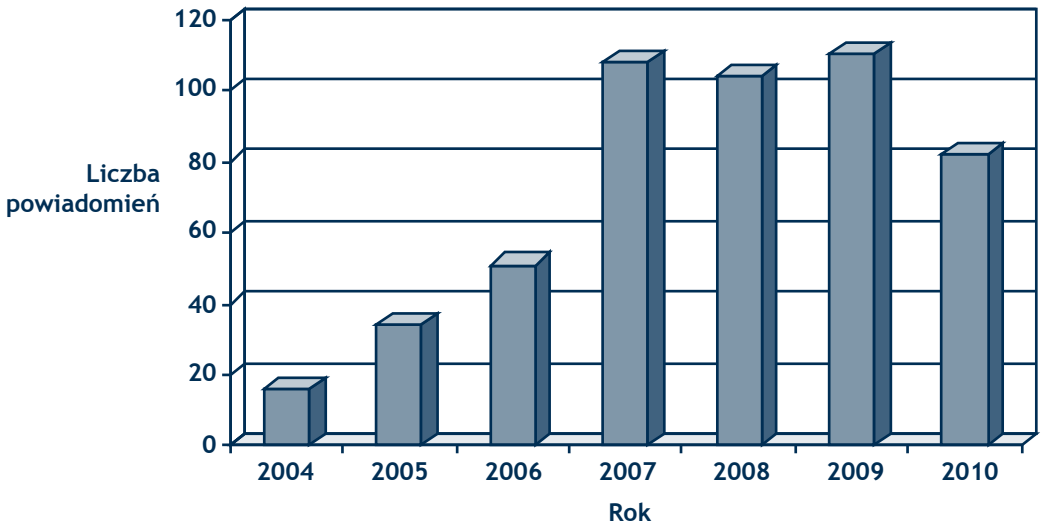

Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów podkreśla również rolę konsumentów w zakresie kontroli ogólnego bezpieczeństwa produktów. Umożliwia im bowiem przekazywanie organowi nadzoru lub wojewódzkiemu inspektorowi Inspekcji Handlowej informacji o niespełnianiu przez produkty ogólnych wymagań bezpieczeństwa[74]. Konsumenci mają również prawo zgłaszania Prezesowi UOKiK wniosków w sprawie działania nadzoru rynku i kontroli ogólnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa produktów[75], a także do przedstawiania mu opinii w sprawie środków wprowadzonych

71 Art. 33 ust. 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
72 Art. 14 pkt 6 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
73 Zasady powiadomienia określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2005 r. w sprawie wzoru powiadomienia o produkcie, który nie jest bezpieczny (Dz. U. z 2005 nr 80, poz. 694).
74 Podanie powinno zostać złożone w sposób określony w art. 63 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, tj.: pisemnie, telegraficznie, za pomocą telefaksu lub ustnie do protokołu, a także za pomocą innych środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej utworzoną na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2005 nr 64, poz. 565 z późn. zm.).
75 Art. 15 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

wobec — według aktualnego stanu prawnego — zapalniczek i produktów zawierających biocyd fumaran dimetylu[76].

2.2 Uprawnienia Inspekcji Handlowej w zakresie ogólnego bezpieczeństwa produktów

Prezes UOKiK realizuje swoje zadania przy pomocy wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej[77], uprawnionych do przeprowadzania kontroli produktów znajdujących się na rynku w zakresie spełniania przez nie ogólnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa. Odnośnie tych kontroli mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej[78], ustawy o Inspekcji Handlowej i ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Czynności kontrolne przeprowadzane są z urzędu (na podstawie okresowych planów kontroli przygotowanych przez organ nadzoru[79]), na wniosek Prezesa UOKiK (kontrole nieuwzględnione w okresowych planach)[80] lub — jeśli wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej uznają to za uzasadnione — na podstawie informacji konsumenta lub innego podmiotu o niespełnianiu przez dany produkt wymagań dotyczących bezpieczeństwa[81].

Wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej, co do zasady, jest zobowiązany zawiadomić przedsiębiorcę — producenta lub dystrybutora w rozumieniu ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów — o zamiarze wszczęcia kontroli. Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, gdy przedsiębiorca nie ma adresu zamieszkania, adresu siedziby lub doręczanie pism na podane adresy było bezskuteczne lub utrudnione[82], a także w przypadku gdy przeprowadzenie kontroli jest uzasadnione bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia konsumenta[83] (np. informacja uzyskana z systemu Rapex o zaistniałym wypadku konsumenckim albo skarga konsumencka). Kontrolę wszczyna się nie wcześniej niż po upływie 7 dni i nie później niż przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli[84], gdyż po upływie tego terminu wszczęcie kontroli wymaga ponownego zawiadomienia[85].

Postępowanie kontrolne, z którego sporządzany jest protokół, prowadzone jest w godzinach pracy kontrolowanego przedsiębiorcy lub w czasie faktycznego wykonywania

---

76 Art. 15 pkt 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
77 Podstawą funkcjonowania jest ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz.U. z 2009 r. nr 151, poz. 1219 z późn. zm.). Zgodnie z ustawą z dnia 10 lipca 2008 r. o zniesieniu Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej, o zmianie ustawy o Inspekcji Handlowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008 r. nr 157, poz. 976) z dniem 31 grudnia 2008 r. został zlikwidowany urząd Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej oraz zlikwidowano Główny Inspektorat Inspekcji Handlowej (GIIH). Dotychczasowe zadania i kompetencje Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej przejął Prezes UOKiK.
78 Dz.U. z 2010 r. nr 220, poz. 1447 z późn. zm.
79 Art. 9 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej.
80 Art. 17 ust. 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
81 Art. 17 ust. 4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
82 Art. 79 ust. 2 pkt 6 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.
83 Art. 79 ust. 2 pkt 5 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.
84 Szczegółowe informacje, jakie powinny być wskazane w zawiadomieniu, określa art. 79 ust. 6 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.
85 Art. 79 ust. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

działalności[86] przez inspektorów Inspekcji Handlowej na podstawie pisemnego upoważnienia[87] wydanego przez wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej[88]. Kontrola dokonywana jest w siedzibie przedsiębiorcy lub miejscach wykonywania jego działalności, wyjątkowo w siedzibie organu kontroli, jeśli to usprawni kontrolę i kontrolowany wyraził na to zgodę[89]. W przypadku nieobecności przedsiębiorcy lub osoby przez niego upoważnionej czynności kontrolne mogą być prowadzone w obecności jego pracownika albo przywołanego świadka, którym powinien być funkcjonariusz publiczny (z wyłączeniem pracownika Inspekcji Handlowej)[90].

Inspektor Inspekcji Handlowej jest upoważniony do żądania od kontrolowanego przedsiębiorcy informacji niezbędnych do stwierdzenia, czy dany produkt jest bezpieczny (np. czy został wprowadzony na rynek przed wejściem w życie przepisów określających wymagania, których nie spełnia)[91], oraz sprawdzenia ich bezpieczeństwa aż do ostatniego etapu ich używania[92], zatem dotyczących także produktów zakupionych przez konsumentów. Uprawniony jest również do żądania dokumentów i informacji w zakresie objętym kontrolą (np. dokumentów pozwalających odtworzyć łańcuch dystrybucji badanego produktu), a także sporządzenia przez kontrolowanego niezbędnych kopii oraz urzędowego tłumaczenia na język polski dokumentów sporządzonych w języku obcym[93]. Ponadto inspektor Inspekcji Handlowej ma prawo zwrócenia się do przedsiębiorcy z prośbą o udzielenie w wyznaczonym terminie pisemnych i ustnych wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli[94] (np. ile sztuk zakwestionowanego produktu zakupił od dostawcy) oraz dokonania oględzin organoleptycznych[95] losowo wybranych sztuk produktów objętych przedmiotem kontroli[96]. Jednocześnie inspektor dokonujący kontroli upoważniony jest do żądania od innego przedsiębiorcy, będącego w posiadaniu produktów lub dokumentów objętych zakresem kontroli, udostępnienia tych dokumentów i umożliwienia pobrania próbek produktów do badań[97].

Istotnym uprawnieniem inspektora Inspekcji Handlowej dokonującego kontroli jest możliwość nieodpłatnego pobrania trzech próbek produktu, z których jedną przeznacza się do badań, druga stanowi próbkę kontrolną, a trzecia rozjemczą[98]. Próbka kontrolna jest badana na wniosek kontrolowanego przedsiębiorcy lub wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej, a zwalniana przez ten organ po upływie terminu na zgłoszenie uwag do protokołu kontroli. Z kolei próbka rozjemcza podlega ewentualnemu badaniu w toku postępowania administracyjnego na wniosek Prezesa UOKiK lub strony[99], a w przypadku

86 Art. 15 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej.
87 Szczegółowe informacje, jakie powinno obejmować upoważnienie, reguluje art. 13 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej.
88 Art. 13 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej.
89 Art. 15 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej.
90 Art. 15 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej.
91 Art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
92 Art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
93 Art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy o Inspekcji Handlowej.
94 Art. 16 ust. 1 pkt 6 ustawy o Inspekcji Handlowej.
95 Przeprowadzenie badań organoleptycznych udokumentowane jest sprawozdaniem z tego rodzaju badań.
96 Art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy o Inspekcji Handlowej.
97 Art. 16a ustawy o Inspekcji Handlowej.
98 Art. 18 ust. 1a ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
99 Art. 18 ust. 1b ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

jej niewykorzystania — zwalniana jest przez wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej na wniosek organu nadzoru[100]. Zasadne wydaje się obejmowanie kontrolą tych produktów, których ilość jest wystarczająca do pobrania każdego rodzaju próbek. Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów umożliwia jednak (w wyjątkowych sytuacjach, np. przy skardze konsumenta) przeprowadzenie badań jednego egzemplarza produktu. W przypadku stwierdzenia przez wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej, iż istnieje znaczne prawdopodobieństwo, że produkt nie jest bezpieczny, egzemplarz ten stanowi próbkę rozjemczą[101].

W przypadku wielu produktów nie jest możliwa właściwa ocena ich bezpieczeństwa jedynie w oparciu o badania organoleptyczne (np. rozpałka do grilla może stworzyć zagrożenie przez zbyt niską temperaturę zapłonu, a w przypadku łóżeczek dziecięcych badana jest wytrzymałość poszczególnych szczebelków). W takich sytuacjach inspektorzy Inspekcji Handlowej próbkę przeznaczoną do badań przesyłają do laboratorium[102]. W przypadku uzyskania negatywnej oceny bezpieczeństwa badanego produktu (np. znaczne zaniżenie temperatury zapłonu rozpałki do grilla) wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej może zlecić laboratorium przebadanie próbki kontrolnej w celu potwierdzenia wyników poprzednich badań.

Gdy w wyniku kontroli stwierdzono, że produkt nie jest oznakowany zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów (np. nie ma ostrzeżeń albo informacje dotyczące jego użytkowania zostały podane wyłącznie w języku obcym), wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej może, w drodze decyzji, żądać usunięcia niezgodności[103]. Natomiast w przypadku stwierdzenia przez niego, że produkt może stwarzać zagrożenie w określonych warunkach, a oznakowanie nie zawiera ostrzeżeń o stwarzanych zagrożeniach albo jest nieodpowiednie — organ kontroli może, w drodze decyzji, żądać oznakowania produktu odpowiednimi — wyraźnie i zrozumiale sformułowanymi w języku polskim — ostrzeżeniami o zagrożeniach, jakie może stwarzać, a nawet wstrzymać jego wprowadzanie na rynek do czasu jego odpowiedniego oznakowania[104].

Jeżeli inspektorzyInspekcji Handlowej stwierdzą, że istnieje znaczne prawdopodobieństwo, iż badany produkt nie jest bezpieczny, podejmują działania, by m.in. ustalić przedsiębiorcę, który wprowadził ten produkt na polski rynek, rolę kontrolowanego przedsiębiorcy w obrocie, odtworzyć łańcuch dystrybucji tego produktu (np. przez oświadczenia przedsiębiorców udokumentowane fakturami), a także sporządzić wykaz dystrybutorów, którym ten produkt został sprzedany. Po uzyskaniu przez nich stosownych informacji i dowodów odnośnie kontrolowanego produktu wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej przekazuje Prezesowi UOKiK protokół kontroli wraz z aktami kontroli.

---

100 Art. 18 ust. 1c ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
101 Art. 18 ust. 1d ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
102 Produkt może zostać przebadany w jednym z akredytowanych laboratoriów UOKiK albo w laboratorium zewnętrznym.
103 Art. 19 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
104 Art. 19 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Podsumowując, celem kontroli Inspekcji Handlowej jest ocena bezpieczeństwa produktów oferowanych na rynku, a w przypadku stwierdzenia, że nie spełniają one ogólnych wymagań bezpieczeństwa — sporządzenie protokołu i akt kontroli (obejmującego m.in. oświadczenia przedsiębiorców, faktury, wyniki badań organoleptycznych i laboratoryjnych), które stanowiły rzetelną podstawę do wszczęcia postępowania w sprawie ogólnego bezpieczeństwa zakwestionowanego produktu.

Rozdział III
Postępowanie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów

3.1 Czynności wyjaśniające

Prezes UOKiK po otrzymaniu od wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej protokołu i akt kontroli dokonuje oceny tych dokumentów, by zbadać zasadność wszczęcia postępowania w sprawie ogólnego bezpieczeństwa skontrolowanego produktu. W przypadku stwierdzenia wątpliwości odnośnie niespełnienia przez produkt ogólnych wymagań bezpieczeństwa ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów upoważnia organ nadzoru — w celu wstępnego zbadania zasadności wszczęcia postępowania — do poddania badaniom próbki produktów lub powołania biegłych, by wydali opinię na temat bezpieczeństwa tych produktów[105], a także żądania od przedsiębiorcy informacji niezbędnych do stwierdzenia, czy produkt wprowadzany przez niego na rynek jest bezpieczny[106].

Prezes UOKiK podejmuje jedynie czynności wyjaśniające także w przypadku, gdy przedsiębiorca, który wprowadził na rynek produkt niespełniający ogólnych wymagań bezpieczeństwa, niezwłocznie po otrzymaniu informacji na ten temat (np. już w toku kontroli Inspekcji Handlowej) podjął dobrowolne działania, by wyeliminować zagrożenia stwarzane przez dany produkt, oraz przekazał we wskazanym przez organ nadzoru terminie dowody potwierdzające podjęte działania. Podejmowanie w takich sytuacjach jedynie czynności wyjaśniających wydaje się zasadne, umożliwiają one bowiem wyeliminowanie w krótszym czasie z rynku produktów, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów.

3.2 Postanowienie a wszczęcie postępowania

Prezes UOKiK wszczyna z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktu, jeżeli z ustaleń kontroli Inspekcji Handlowej wynika znaczne prawdopodobieństwo, że produkt nie spełnia ogólnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa[107] (w takim wypadku protokół kontroli i akta kontroli są dowodem

105 Art. 20a pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
106 Art. 20a pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
107 Art. 20 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

w sprawie[108]). Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie przewiduje również możliwość wszczęcia z urzędu postępowania, jeżeli z innych dostępnych informacji, a w szczególności z powiadomienia przekazanego przez właściwe organy kraju członkowskiego Unii Europejskiej, wynika, że dany produkt może nie być bezpieczny[109] (w tym przypadku dowodami w sprawie są przedmiotowe powiadomienie i wyniki badań przeprowadzonych — obligatoryjnie — w akredytowanym laboratorium kraju członkowskiego Unii Europejskiej[110]).

W przypadku postępowań prowadzonych przez Prezesa UOKiK na podstawie ustawy o ogólnym bezpieczeństwie stosuje się przepisy tej ustawy, a w zakresie nieuregulowanym — przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego[111].

Stroną postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK jest producent lub dystrybutor, w szczególności — zgodnie z intencją ustawodawcy — przedsiębiorca odpowiedzialny za pierwszy etap dystrybucji na polskim rynku[112]. Ponadto ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów wprowadza możliwość występowania z żądaniem organizacji społecznej o dopuszczenie jej do udziału w postępowaniu, jeżeli jej celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów albo gdy stroną postępowania jest członek tej organizacji[113]. Jednocześnie ustawa nakłada wymóg, by postępowanie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa danego produktu było zakończone niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 4 miesięcy od dnia jego wszczęcia[114].

Prezes UOKiK, wszczynając z urzędu postępowanie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów, może — w drodze postanowienia — wyznaczyć stronie postępowania termin na wyeliminowanie zagrożeń stwarzanych przez produkt[115]. Z reguły Prezes UOKiK wskazuje termin 21 dni, który może zostać skrócony. W pewnych sytuacjach — m.in. dotyczących poważnego zagrożenia stwarzanego przez produkt i wymagających podjęcia wobec niego natychmiastowych działań (np. odzież dziecięca zawierająca formaldehyd albo produkt został notyfikowany w systemie Rapex) — organ nadzoru odstępuje od wydania postanowienia i w piśmie informującym o wszczęciu postępowania wskazuje stronie termin (7 lub 14 dni) na zajęcie stanowiska w tej sprawie[116].

108 Art. 20 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
109 Art. 20 ust. 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
110 Art. 20 ust. 4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
111 Dz.U. z 2000 r. nr 98, poz. 1071 z późn. zm.
112 Art. 21 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
113 Art. 21 ust. 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
114 Art. 21 ust. 5 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
115 Art. 22 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
116 Zob. decyzje Prezesa UOKiK nr: DNR-1/1/2010 z dnia 4 stycznia 2010 r., DNR-1/81/2010 z dnia 16 grudnia 2010 r.

W postanowieniu w sprawie wyeliminowania zagrożeń stwarzanych przez dany produkt, spełniającym ustawowe wymagania[117], Prezes UOKiK informuje stronę postępowania m.in. o wynikach kontroli Inspekcji Handlowej i wskazuje na zagrożenia stwarzane przez produkt, powołując się na wyniki badań organoleptycznych, laboratoryjnych, opinie biegłych (np. opinia Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie dotycząca wpływu zapłonu rozpałki na jej bezpieczeństwo), a także przepisy prawa zakazujące wprowadzania na rynek określonych produktów (np. imitacji produktów spożywczych[118] lub produktów zawierających biocyd fumaran dimetylu[119]).

Ponadto w przedmiotowym postanowieniu Prezes UOKiK informuje także, że aby wyeliminować zagrożenia stwarzane przez produkt będący przedmiotem postępowania, niezbędne jest podjęcie działań zarówno w stosunku do produktów, które nie zostały jeszcze wprowadzone na rynek, jak i wobec produktów wprowadzonych już na rynek. Jednocześnie wskazuje, jakie działania powinny zostać podjęte wobec produktu niespełniającego ogólnych wymagań bezpieczeństwa, przy uwzględnieniu jego specyfiki oraz stwarzanych przez niego zagrożeń (np. możliwe jest wyeliminowanie niektórych zagrożeń stwarzanych przez rower poprzez dołączenie albo odłączenie pewnych elementów; z kolei zagrożenie stwarzane przez obuwie zawierające biocyd fumaran dimetylu można skutecznie wyeliminować jedynie poprzez wycofanie tego produktu z rynku i zaprzestanie jego wprowadzania). Prezes UOKiK informuje także stronę postępowania, że może ona również zaproponować inny sposób wyeliminowania zagrożeń stwarzanych przez produkt (pod warunkiem że sposób ten zostanie zaakceptowany przez organ nadzoru) lub przedstawić w określonym terminie dowody potwierdzające spełnianie przez niego ogólnych wymagań bezpieczeństwa.

Na powyższe postanowienie nie przysługuje złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, co zostało potwierdzone postanowieniem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 29 lutego 2008 r., w którym stwierdzono, że *postanowienie o wycofaniu z rynku niebezpiecznego produktu nie podlega skardze sądu, gdyż nie ustala obowiązków wynikających z przepisów prawa. Strona powinna czekać na decyzję organu nadzoru*[120].

---

117 Zgodnie z art. 124 Kodeksu postępowania administracyjnego postanowienie powinno zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę jego wydania, oznaczenie strony lub stron albo innych osób biorących udział w postępowaniu, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, pouczenie, czy i w jakim trybie służy na nie zażalenie lub skarga do sądu administracyjnego, oraz podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do jego wydania albo — jeżeli postanowienie wydane zostało w formie dokumentu elektronicznego — powinno zostać opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu lub podpisem osobistym (§ 1), jak również uzasadnienie faktyczne i prawne, jeżeli służy na nie zażalenie lub skarga do sądu administracyjnego oraz gdy wydane zostało na skutek zażalenia na postanowienie (§ 2).

118 Rozporządzenie w sprawie dodatkowych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i znakowania produktów, które stwarzają zagrożenie dla konsumentów przez to, że ich wygląd wskazuje na inne niż rzeczywiste przeznaczenie.

119 Rozporządzenie w sprawie wprowadzenia środków przewidzianych przepisami o ogólnym bezpieczeństwie produktów w odniesieniu do produktów zawierających biocyd fumaran dimetylu.

120 VI SA/Wa 2217/07.

3.3 Postępowanie dowodowe

Zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego Prezes UOKiK jest zobowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy[121], obejmujący wszystko to, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem, w szczególności dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych i oględziny[122].

Z kolei ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów określa dodatkowy wymóg, że dowodem z dokumentu w postępowaniu może być tylko oryginał dokumentu lub jego kopia poświadczona przez organ administracji publicznej, notariusza, adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego, doradcę podatkowego lub upoważnionego pracownika przedsiębiorcy[123]. Podkreśla również, że w przypadku dokumentu sporządzonego w języku obcym należy przedłożyć także poświadczone przez tłumacza przysięgłego tłumaczenie na język polski tego dokumentu albo jego części mającej stanowić dowód w sprawie. O powyższych wymaganiach Prezes UOKiK informuje stronę postępowania w postanowieniu lub — w przypadku odstąpienia od jego wydania — piśmie informującym o wszczęciu postępowania. W przypadku przekazania przez stronę postępowania dokumentów niespełniających tych wymagań (np. kopie badań laboratoryjnych lub oświadczeń dystrybutorów niepoświadczonych za zgodność z oryginałem) Prezes UOKiK informuje stronę postępowania o niemożności uznania za dowód otrzymanych dokumentów i wzywa ją do uzupełnienia braków formalnych dokumentów pod rygorem nieuwzględnienia ich przy ocenie zgromadzonego materiału dowodowego.

W toku postępowania strona może przedstawić Prezesowi UOKiK dokumenty potwierdzające wyeliminowanie zagrożeń stwarzanych przez produkt będący przedmiotem postępowania albo dokumenty potwierdzające spełnianie przez niego ogólnych wymagań bezpieczeństwa. W przypadku tych pierwszych należy przede wszystkim wskazać: dokumenty potwierdzające źródło pochodzenia zakwestionowanego produktu, listę dystrybutorów, faktury korygujące, oświadczenia odbiorców o tym, że nie mają w ofercie handlowej danego produktu, protokół likwidacji jego egzemplarzy odzyskanych od dystrybutorów albo wyniki badań laboratoryjnych, potwierdzających wyeliminowanie zagrożeń stwarzanych przez produkt. W przypadku dowodu z oświadczeń dystrybutorów z reguły wymagane jest przedstawienie organowi nadzoru kompletu tych dokumentów, chyba że strona postępowania udzieli wiarygodnych — w opinii Prezesa UOKiK — wyjaśnień odnośnie nieprzedstawienia oświadczeń niektórych odbiorów.

Natomiast jeśli chodzi o dokumenty potwierdzające spełnianie przez produkt ogólnych wymagań bezpieczeństwa, strona postępowania może przedstawić wyniki badań laboratoryjnych, zwłaszcza w przypadku produktów, w których zagrożeń nie można ocenić jedynie na podstawie badań organoleptycznych, np. grilli (wytrzymałość poszczególnych elementów na wysoką temperaturę) lub odzieży dziecięcej (zawartość metali ciężkich). Strona postępowania może także przedstawić opinię biegłego potwierdzającą spełnianie przez produkt wymagań bezpieczeństwa.

121 Art. 77 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.
122 Art. 75 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.
123 Art. 22a ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Dowody potwierdzające bezpieczeństwo danego produktu (np. na podstawie wymagań określonych w Polskich Normach), przedstawione przez stronę postępowania — w pewnych sytuacjach — są wystarczające do uznania przez organ nadzoru jej stanowiska. Należy jednak podkreślić, że powyższa sytuacja nie wyłącza możliwości nałożenia na stronę postępowania obowiązków, jeżeli Prezes UOKiK stwierdzi, że pomimo zgodności z tymi wymaganiami produkt nie jest bezpieczny.

Zgodnie z ustawą o ogólnym bezpieczeństwie produktów uzyskane w toku postępowania informacje objęte tajemnicą przedsiębiorstwa (tj. niepodane do wiadomości publicznej informacje techniczne, technologiczne i organizacyjne przedsiębiorstwa) lub inne informacje, co do których przedsiębiorca podjął niezbędne działania, by zachować ich poufność, Prezes UOKiK może wykorzystać jedynie do przeprowadzenia oceny zgromadzonego materiału dowodowego[124]. Wyjątek od tej zasady stanowi sytuacja, gdy organ nadzoru uzna, że zachodzi konieczność ujawnienia powyższych informacji oraz dowodów, ale w tym przypadku ujawni je w zakresie niezbędnym do wyjaśnienia podjętych w postępowaniu rozstrzygnięć[125].

W przypadku zgromadzenia dowodów, pozwalających na wydanie rozstrzygnięcia (tj. nałożenia obowiązków albo umorzenia postępowania), Prezes UOKiK umożliwia stronie postępowania przed wydaniem decyzji wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań[126].

3.4 Decyzje nakładające obowiązki

W niniejszej części pracy przedmiotem rozważań będą decyzje Prezesa UOKiK, nakładające obowiązki na przedsiębiorcę będącego stroną postępowania w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. W wyroku z dnia 30 maja 2008 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie stwierdził, że *celem ustawy* [o ogólnym bezpieczeństwie produktów — przyp. TN] *jest ochrona konsumentów przed towarami niebezpiecznymi i właśnie ze względu na konieczność tej ochrony ustawa zawiera uregulowania, które (…) mają doprowadzić do niezwłocznego usunięcia niebezpiecznych produktów z rynku*[127]. Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów — mając na uwadze ochronę zdrowia i życia konsumentów — przewiduje szeroki zakres zachowań (działań lub zaniechań), do jakich może zostać zobligowany przedsiębiorca, by wyeliminować zagrożenia stwarzane przez produkt wprowadzony przez niego na rynek.

Pierwszą grupę decyzji nakładających obowiązki stanowią decyzje wydawane na czas określony. Otóż, jeżeli w toku postępowania Prezes UOKiK uzna, że istnieje znaczne prawdopodobieństwo, iż produkt objęty postępowaniem nie jest bezpieczny, zakazuje — w drodze decyzji — stronie postępowania (producentowi lub dystrybutorowi) jego dostarczania, oferowania lub prezentowania na czas nie dłuższy niż 30 dni[128].

124 Art. 27 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
125 Art. 27 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
126 Art. 10 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.
127 VI SA/Wa 2073/07.
128 Art. 23 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Celem wydania tego aktu administracyjnego jest uzyskanie czasu niezbędnego do przeprowadzenia oceny, badań i kontroli bezpieczeństwa produktu będącego przedmiotem postępowania. Ponadto jeżeli organ nadzoru uzna, że produkt objęty zakazem może stwarzać poważne zagrożenie dla zdrowia i życia konsumentów, może poinformować opinię publiczną o wydaniu powyższej decyzji[129]. Należy podkreślić, że złożenie przez przedsiębiorcę wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy nie wstrzymuje jej wykonania. Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów przewiduje możliwość przedłużenia okresu jej obowiązywania, jednak łączny czas nie może być dłuższy niż 90 dni. Warunkiem przedłużenia obowiązywania omawianego aktu administracyjnego jest jednoczesne zaistnienie dwóch warunków: jeśli Prezes UOKiK uzna, że jest to przypadek szczególnie skomplikowany, i jeśli okaże się to niezbędne do przeprowadzenia badań bezpieczeństwa produktu[130]. W dotychczasowej praktyce organ nadzoru nie wydał w toku postępowania decyzji na czas określony.

Drugą grupą decyzji nakładających obowiązki stanowią decyzje kończące postępowanie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa danego produktu. Prezes UOKiK w przypadku stwierdzenia, że produkt może stwarzać zagrożenie w określonych warunkach, jest uprawiony do nałożenia na stronę postępowania obowiązku jego oznakowania odpowiednimi — wyraźnie i zrozumiale sformułowanymi w języku polskim — ostrzeżeniami o zagrożeniach, które produkt może stwarzać[131]. Organ nadzoru ma również możliwość, by uzależnić wprowadzenie danego produktu na rynek od wcześniejszego spełnienia ogólnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa[132]. Natomiast w przypadku stwierdzenia, że produkt może stwarzać zagrożenie dla określonych kategorii konsumentów, Prezes UOKiK jest uprawniony do nakazania stronie postępowania ostrzeżenia tych konsumentów lub powiadomienia opinii publicznej o zagrożeniu, określając termin i formę ostrzeżenia lub powiadomienia[133]. W dotychczas prowadzonych postępowaniach organ nadzoru nie skorzystał z powyższych uprawnień.

Ponadto Prezes UOKiK w przypadku stwierdzenia, że produkt będący przedmiotem postępowania nie jest bezpieczny, może nałożyć na stronę postępowania szereg obowiązków, określonych w art. 24 ust. 4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Przepis ten przewiduje możliwość zobligowania przedsiębiorcy do podjęcia działań wobec produktów wprowadzonych na rynek i produktów, które nie zostały jeszcze udostępnione dystrybutorom lub konsumentom. W przypadku tych ostatnich Prezes UOKiK może: nakazać stronie postępowania wyeliminowanie zagrożeń stwarzanych przez dany produkt[134] albo zakazać jego wprowadzania na rynek i jednocześnie nakazać podjęcie czynności niezbędnych do zapewnienia przestrzegania tego obowiązku[135] (wybór zastosowanego środka będzie uzależniony przede wszystkim od produktu i stwarzanych przez niego zagrożeń, ale również od działań — albo ich braku — podejmowanych przez

129 Art. 23 ust. 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
130 Art. 23 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
131 Art. 24 ust. 1 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
132 Art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
133 Art. 24 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
134 Art. 24 ust. 4 pkt 1 lit. a ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
135 Art. 24 ust. 4 pkt 1 lit. b ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

stronę postępowania[136]). W niektórych postępowaniach Prezes UOKiK nakłada na stronę postępowania obowiązki jedynie wobec produktów, które znajdują się w jej posiadaniu. Powyższa sytuacja będzie miała miejsce, gdy na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego organ nadzoru stwierdzi, że przedsiębiorca ten wprawdzie wycofał produkt niebezpieczny z rynku, ale nie przedstawił wystarczających dowodów, które potwierdziłyby podjęcie działań wobec posiadanych przez niego egzemplarzy tego produktu (np. nie zniszczył ich albo nie wycofał do dostawcy). Istniałoby bowiem ryzyko, że strona postępowania ponownie wprowadzi na rynek produkt niespełniający wymagań bezpieczeństwa, narażając zdrowie lub życie konsumentów[137].

Natomiast organ nadzoru nakłada na stronę postępowania obowiązki wobec produktów znajdujących się na rynku, gdy w toku postępowania nie przedstawi ona dowodów potwierdzających, że produkt niebezpieczny nie znajduje się w posiadaniu dystrybutorów. W takiej sytuacji Prezes UOKiK może żądać od strony postępowania: wyeliminowania zagrożeń stwarzanych przez produkt[138], ostrzeżenie konsumentów (określając termin i formę ostrzeżenia)[139], natychmiastowe jego wycofanie z rynku[140] lub wycofanie produktu od konsumentów i jego zniszczenie[141].

Ustawodawca poświęcił szczególną uwagę dwóm ostatnim środkom, wskazał bowiem w ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów przyczyny lub sposoby ich zastosowania. Otóż, nałożenie obowiązku wycofania produktu z rynku lub od konsumentów jest możliwe jedynie wobec jego producenta. Pierwszy środek — wycofanie produktu z rynku — polega na odebraniu przez producenta wszystkich egzemplarzy produktu od dystrybutorów i zakazaniu prezentowania i oferowania przez dystrybutorów takiego produktu konsumentom[142/143]. Z kolei wycofanie produktu od konsumentów polega na odebraniu przez producenta produktów dostarczonych przez użytkowników i zwróceniu im kwoty, za jaką produkt został nabyty (bez względu na stopień jego zużycia)[144]. Obowiązek ten — zgodnie z zasadą proporcjonalności — może być nałożony wyłącznie w przypadku, gdy inne działania byłyby niewystarczające dla zapobieżenia poważnym zagrożeniom powodowanym przez produkt[145].

Wszystkie opisane powyżej środki Prezes UOKiK może stosować pojedynczo lub łącznie w zależności od zakresu i rodzaju stwierdzonych niezgodności z wymaganiami dotyczącymi ogólnego bezpieczeństwa produktu, a także od zagrożenia stwarzanego przez produkt[146]. Zgodnie z zasadą proporcjonalności obowiązki nakładane przez organ nadzoru muszą mieć na celu wyłącznie odwrócenie niebezpieczeństwa oraz zapewnienie ochrony zdrowia i życia konsumentów. Wraz z zobligowaniem strony postępowania do podjęcia

136 Zob. decyzje Prezesa UOKiK nr: DNR-1/79/2010 z dnia 10 grudnia 2010 r., DNR-1/34/2011 z dnia 6 maja 2011 r.
137 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/40/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r.
138 Art. 24 ust. 4 pkt 2 lit. a ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
139 Art. 24 ust. 4 pkt 2 lit. c ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
140 Art. 24 ust. 4 pkt 2 lit. b ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
141 Art. 24 ust. 4 pkt 2 lit. d ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
142 Art. 24 ust. 5 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
143 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/25/2011 z dnia 23 marca 2011 r.
144 Art. 24 ust. 7 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
145 Art. 24 ust. 6 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
146 Art. 24 ust. 10 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

stosownych środków organ nadzoru określa termin (w praktyce — w przypadku nienadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności — jest to termin 30 dni od dnia, w którym decyzja stanie się ostateczna) i sposób poinformowania przez stronę o wykonaniu tej decyzji (przesłanie dowodów potwierdzających podjęcie działań wskazanych w akcie administracyjnym)[147].

Ponadto jeśli Prezes UOKiK uzna, że zagrożenie stwarzane przez produkt jest poważne, tj. wymagające natychmiastowych działań, decyzjom nakładającym obowiązki nadaje rygor natychmiastowej wykonalności[148]. Strona postępowania prócz podjęcia środków wskazanych przez organ nadzoru, jest również zobligowana do uiszczenia opłat związanych z badaniami laboratoryjnymi i opiniami biegłych, które w toku postępowania (albo przed jego wszczęciem) zostały przeprowadzone na koszt Prezesa UOKiK lub wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej[149].

Należy również podkreślić, że decyzje nakładające obowiązki — z wyjątkiem środków wskazanych w art. 24 ust. 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów — stanowią podstawę wpisu do rejestru produktów niebezpiecznych, tym samym konsument ma możliwość łatwego uzyskania informacji, że produkt objęty decyzją został przez Prezesa UOKiK uznany za niebezpieczny[150]. Organ nadzoru jest również uprawniony do wystąpienia z wnioskiem do wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej o przeprowadzenie kontroli mającej na celu stwierdzenie, czy nałożona na przedsiębiorcę decyzja nakładająca obowiązki została wykonana[151].

3.5 Podstawy umorzenia postępowania

W niniejszej części pracy przedmiotem analizy będą decyzje Prezesa UOKiK umarzające postępowanie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa danego produktu. Ustawa o ogólnym bezpieczeństwie produktów określa trzy podstawy prawne zakończenia przedmiotowego postępowania decyzją umarzającą.

Pierwszym przypadkiem umorzenia postępowania jest uznanie przez Prezesa UOKiK, że produkt będący przedmiotem postępowania jest bezpieczny[152]. Warunkiem jest przedstawienie — w toku postępowania w sprawie ogólnego bezpieczeństwa danego produktu — przez stronę dowodów potwierdzających bezpieczeństwo produktu wprowadzanego przez niego na rynek. Z reguły takimi dowodami są badania laboratoryjne (co do zasady przeprowadzone w oparciu o wymagania określone w Polskich Normach), w mniejszym zaś stopniu opinie biegłych albo oględziny produktu. W przypadku posiadania przez organ nadzoru i stronę postępowania sprzecznych badań laboratoryjnych Prezes UOKiK (z urzędu lub na wniosek przedsiębiorcy) zleca przebadanie próbki rozjemczej produktu będącego przedmiotem postępowania, którego wyniki z reguły przesądzają

147 Art. 24 ust. 12 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
148 Art. 24 ust. 11 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
149 Art. 25a ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
150 Art. 25 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
151 Art. 24 ust. 13 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
152 Art. 24 ust. 14 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

o uznaniu danego produktu za niebezpieczny albo spełniający wymagania bezpieczeństwa. Należy jednak ponownie podkreślić, że zgodnie z ustawą o ogólnym bezpieczeństwie produktów mimo przedstawienia stosownych dowodów organ nadzoru może uznać dany produkt za niebezpieczny[153]. W dotychczasowej praktyce Prezes UOKiK sporadycznie umarzał postępowanie w związku z omówioną powyżej sytuacją[154].

Drugim i najczęściej zaistniałym przypadkiem umorzenia postępowania jest wyeliminowanie przez stronę postępowania (producenta lub dystrybutora) zagrożeń stwarzanych przez produkt[155]. Powyższa sytuacja będzie miała miejsce, gdy we wskazanym przez organ nadzoru terminie przedsiębiorca przedstawi dowody potwierdzające, że zakwestionowany produkt nie znajduje się ani na rynku, ani na jego stanie magazynowym (tym samym nie jest możliwe ponowne wprowadzenie na rynek produktu, który nie jest bezpieczny) albo dowody wskazujące, że zostały wyeliminowane — np. poprzez zmiany konstrukcyjne — zagrożenia stwarzane przez produkt będący przedmiotem postępowania. Analiza decyzji wydawanych przez Prezesa UOKiK wskazuje, że w większości przypadków przedsiębiorcy współpracują z nim w toku postępowań, w konsekwencji czego większość postępowań jest umarzana w oparciu o tę przesłankę[156].

Trzecią i ostatnią (rzadko stosowaną) podstawą umorzenia postępowania jest stwierdzenie przez organ nadzoru, że postępowanie z innych przyczyn stało się bezprzedmiotowe[157]. Ustawodawca za pomocą tej regulacji zostawił więc Prezesowi UOKiK możliwość umorzenia postępowania w przypadkach, których nie można przewidzieć lub wyliczenie w formie *numerus clausus* nie jest technicznie możliwe[158].

3.6 Skutki prawne decyzji a egzekucja należności niepieniężnych

Prezes UOKiK — jako centralny organ administracji rządowej — podlega definicji ministra określonej w Kodeksie postępowania administracyjnego[159]. Zatem od wydanej przez niego decyzji nie można się odwołać, jednakże strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się do organu nadzoru z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy[160]. Istotną cechą wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jest jego niedewolutywność, tzn. wniesienie tego środka nie powoduje przesunięcia kompetencji do rozpoznania lub rozstrzygnięcia sprawy na organ wyższego stopnia, lecz powierza ją ponownie temu samemu organowi.

---

153 Przykładem tej sytuacji była sprawa zabawek typu yo-yo, które spełniały zasadnicze wymagania. Prezes UOKiK uznał, że mimo iż wyroby te spełniały wszystkie wymagania określone dla zabawek, z uwagi na użycie do ich produkcji bardzo elastycznego materiału jest do produkt niebezpieczny, ponieważ sznurek tej zabawki może podczas zabawy zacisnąć się na szyi dziecka, powodując jege uduszenie. W latach 2003-2004 organ nadzoru prowadził wiele postępowań, mających na celu wycofania powyższego wyrobu z rynku (np. decyzje Prezesa UOKiK nr 16/2004 z dnia 15 lipca 2004 r. albo nr 25/2004 z dnia 8 czerwca 2004 r.).
154 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/13/2010 z dnia 17 marca 2010 r.
155 Art. 24 ust. 14 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
156 Zob. decyzje Prezesa UOKiK nr: DNR-1/57/2010 z dnia 27 sierpnia 2010 r., DNR-1/83/2010 z dnia 27 grudnia 2010 r., DNR-1/41/2011 z dnia 13 czerwca 2011 r.
157 Art. 24 ust. 14 pkt 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
158 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/12/2010 z dnia 15 marca 2010 r.
159 Art. 5 § 2 pkt 4 Kodeksu postępowania administracyjnego.
160 Art. 127 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Środek ten ma jednak cechę suspensywną, tj. wstrzymuje wykonanie decyzji wydanej przez Prezesa UOKiK.

Prezes UOKiK po otrzymaniu wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w ustawowo określonym terminie[161] wszczyna postępowanie administracyjne o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej produktu, który został objęty decyzją wydaną w toku postępowania w sprawie ogólnego bezpieczeństwa. Należy wskazać, że przedsiębiorcy odwołują się od decyzji nakładającej obowiązki stosunkowo rzadziej niż w przypadku decyzji nakładających karę pieniężną. W praktyce we wniosku strona postępowania kwestionuje m.in.: prawidłowość przeprowadzonych badań wskazujących na niespełnianie przez produkt wymagań bezpieczeństwa (np. badania zostały wykonane w oparciu o niewłaściwą — jej zdaniem — Polską Normę), nieuwzględnienie dowodów potwierdzających bezpieczeństwo produktu lub wyeliminowanie stwarzanych przez niego zagrożeń (w rzeczywistości np. strona złożyła oświadczenie, które nie było poparte wystarczającymi dowodami), bądź zastrzega, że w toku postępowania nie otrzymywała pism Prezesa UOKiK, więc nie mogła przedstawić żądanych przez organ nadzoru informacji ani dowodów.

Zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego Prezes UOKiK wydaje decyzję, w której: utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję[162], uchyla zaskarżoną decyzję w całości albo w części i w tym zakresie orzeka co do istoty sprawy albo uchylając tę decyzję — umarza postępowanie pierwszej instancji w całości albo w części[163] albo umarza postępowanie odwoławcze[164]. Od ostatecznej decyzji organu nadzoru stronie postępowania przysługuje skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego[165], który rozstrzyga w granicach danej sprawy i nie jest związany zarzutami skargi ani jej wnioskami[166]. Z kolei od wydanego przez wojewódzki sąd administracyjny wyroku kończącego postępowanie w sprawie przysługuje skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego[167].

Po upływie wskazanego w ostatecznej decyzji terminu na wykonanie przez stronę określonych obowiązków Prezes UOKiK — jako wierzyciel[168] — przesyła przedsiębiorcy upomnienie[169] wzywające do wykonania nałożonych na niego obowiązków odnośnie produktu niebezpiecznego. W postępowaniu egzekucyjnym zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji[170] i Kodeksu postępowania administracyjnego[171]. Wraz z upływem ustawowego terminu[172]

161 Zgodnie z art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego strona postępowania może wnieść odwołanie w terminie 14 dni od dnia doręczenia jej decyzji.
162 Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.
163 Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania administracyjnego.
164 Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 3 Kodeksu postępowania administracyjnego.
165 Skargę należy wnieść w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji, za pośrednictwem Prezesa UOKiK.
166 Art. 134 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2002 r. nr 153, poz.1270 z późn. zm.).
167 Art. 173 § 1 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.
168 Art. 1a pkt 13 z dnia 30 sierpnia 2002 r. ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2005 r. nr 229, poz. 1954 z późn. zm.).
169 Ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie określa wzoru upomnienia w przypadku należności niepieniężnych.
170 Dz.U. z 2005 r. nr 229, poz. 1954 z późn. zm.
171 Art. 18 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
172 Zgodnie z art. 15 § 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji zobowązany ma możliwość przedstawienia dowodów podjęcia działań w terminie 7 dni od dnia otrzymania upomnienia.

na przedstawienie dowodów wyeliminowania zagrożeń stwarzanych przez dany produkt przedmiotowe upomnienie stanowi podstawę do wszczęcia postępowania egzekucyjnego. W takim przypadku Prezes UOKiK przesyła wojewodzie — organowi egzekucyjnemu właściwemu w zakresie egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym[173] — tytuł wykonawczy[174] wraz z wnioskiem o wszczęcie egzekucji, w którym jednocześnie wskazuje środek egzekucyjny. Organ nadzoru, dokonując wyboru środka przewidzianego przy egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym[175], powinien kierować jej celem, tj. powinien on stanowić podstawę do niezwłocznego i skutecznego wykonania obowiązków niepieniężnych nałożonych na stronę postępowania. Zasadne wydaje się zatem wskazanie grzywny w celu przymuszenia (zwłaszcza w przypadku mniejszych przedsiębiorców) albo wykonania zastępczego (w przypadku bardziej zamożnych przedsiębiorców), wyjątkowo — odebranie rzeczy ruchomej.

173 Art. 20 § 1 pkt 1 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
174 Art. 27 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji określa elementy, które powinien zawierać tytuł wykonawczy.
175 Dział III ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział IV
Postępowanie w sprawie nałożenia kary

4.1 Kara pieniężna — ogólna charakterystyka

Podstawą prawną nakładania na przedsiębiorców kar pieniężnych jest rozdział 4a ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, wprowadzony na podstawie noweli tego aktu prawnego[176] i obowiązujący od dnia 30 marca 2007 r. Obowiązujące poprzednio przepisy o sankcjach przewidywały sankcję karną. W związku z tym w przypadku naruszenia przez przedsiębiorców przepisów ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów Prezes UOKiK zawiadamiał prokuraturę, która prowadziła w tej sprawie postępowanie, następnie sprawa była kierowana do sądu, który miał możliwość nakładania grzywien.

System ten jednak nie był efektywny, co podkreśla uzasadnienie powyższej noweli: *Funkcjonowanie ustawy wykazało małą skuteczność działania przepisów karnych. W okresie obowiązywania ustawy* [tj. w okresie 3 lat — przyp. TN] *Prezes UOKiK skierował 77 zawiadomień o popełnieniu przestępstwa w związku z naruszeniem przepisów ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów i uzyskał 47 informacji o umorzeniu dochodzenia oraz 3 o wszczęciu dochodzenia. Prezes UOKiK nie otrzymał ani jednej informacji o skierowaniu aktu oskarżenia do sądu. Oznacza to, że wbrew intencji ustawodawcy przedsiębiorcy nie ponoszą finansowych konsekwencji wprowadzania na rynek produktów niebezpiecznych czy też niestosowania się do nakazów Prezesa UOKiK. Aby wzmocnić skuteczność działania przepisów ustawy, a tym samym ochronę konsumentów, proponuje się wprowadzenie kar administracyjnych, nakładanych przez Prezesa UOKiK. Takie samo rozwiązanie skutecznie funkcjonuje również w innych postępowaniach prowadzonych przez Prezesa UOKiK (…).*

Prezes UOKiK nakłada kary pieniężne — przewidziane w ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów — po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Postępowanie w sprawie nałożenia kary jest zatem jego formalnoprawnym dopełnieniem, związanym z egzekwowaniem obowiązków nałożonych przez Prezesa UOKiK na producentów lub dystrybutorów. Organ nadzoru nakłada karę pieniężną albo w decyzji kończącej postępowanie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa danego produktu, albo w odrębnym postępowaniu, prowadzonym z powodu naruszenia przez stronę postępowania obowiązków jeszcze w toku postępowania w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Powszechny pogląd znajduje potwierdzeniew

176 Art. 1 pkt 17 ustawy z 2007 r. o zmianie ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz.U. z 2007 r. nr 35, poz. 215).

w orzecznictwie sądów administracyjnych zgodnie zktórymi ustawodawca nie nakazał, aby w jednym postępowaniu dotyczącym bezpieczeństwa produktu zostały orzeczone środki z art. 24 i art. 33a ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów, choć takiej możliwości także nie wykluczył[177].

Z jednej strony, nałożenie kary ma charakter represyjny, ponieważ celem jej zastosowania jest ukaranie przedsiębiorców naruszających przepisy ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Z drugiej strony, kara pieniężna ma znaczenie prewencyjne, gdyż jej celem jest także nakłonienie przedsiębiorców do przestrzegania powyższych regulacji. Prezes UOKiK może nałożyć karę pieniężną w przypadkach naruszenia obowiązków w odniesieniu do informacji o produktach lub naruszenia obowiązków w odniesieniu do samych produktów. Kwestie te zostaną opisane szerzej w kolejnych punktach.

4.2 Przesłanki ustalania wysokości kar pieniężnych

Należy na wstępie zaznaczyć, że kara pieniężna nakładana przez Prezesa UOKiK na podstawie ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów ma charakter fakultatywny. Oznacza to, że organ nadzoru uznaje, czy nałożyć karę na przedsiębiorcę, a jeśli tak — określa dokładną wysokość sankcji zgodnie z ustawowymi przesłankami odpowiedzialności oraz w granicach ustalonych w przepisach. Kara pieniężna za każde naruszenie przewidziane w art. 33a ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów wynosi do 100 tys. zł, przy czym — co należy podkreślić — przedmiotowe kary można łączyć. Zatem najwyższy wymiar kary łącznej to w przypadku producenta 600 tys. zł, a w przypadku dystrybutora — 700 tys. zł. W praktyce Prezes UOKiK sporadycznie nakładał karę pieniężną za naruszenie więcej niż jednego obowiązku przewidzianego przepisami ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów[178].

Zgodnie z art. 33a ust. 4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów przy ustalaniu wysokości kary Prezes UOKiK jest zobowiązany uwzględnić stopień i okoliczności naruszenia obowiązków. Przez stopień i okoliczności naruszenia obowiązków należy rozumieć zarówno okoliczności przemawiające na korzyść przedsiębiorcy, jak i także, które go obciążają[179].

Wśród okoliczności łagodzących można wskazać m.in.: pierwsze naruszenie obowiązków określonych w ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów, niewielką liczbę produktów wprowadzonych na rynek, aktywną współpracę z Prezesem UOKiK w toku postępowania w sprawie ogólnego bezpieczeństwa tego produktu, nieosiągnięcie przez przedsiębiorcę korzyści majątkowej z wprowadzenia na rynek produktu niespełniającego wymagań bezpieczeństwa i krótki czas, przez jaki był on dostępny na rynku.

---

177 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 4 lutego 2011 r. VI SA/Wa 2414/10, wyrok WSA w Warszawie z dnia 8 lutego 2011 r. VI SA/Wa 2423/10.
178 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr 42/2008 z dnia 27 czerwca 2008 r. Na jej podstawie organ nadzoru nałożył na stronę postępowania karę pieniężną w wysokości 30 tys. zł za naruszenie trzech obowiązków przewidzianych przepisami ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów: nieudzielenie informacji, niewykonanie decyzji nadzoru rynku i wprowadzenie na rynek produktu niespełniającego wymagań bezpieczeństwa.
179 Wyrok WSA z dnia 8 lutego 2011 r. VI SA/Wa 2423/10.

Natomiast do okoliczności obciążających można zaliczyć m.in.: ponowne postępowania prowadzone wobec tego samego przedsiębiorcy (który zatem ma świadomość ciążących na nim obowiązków), dużą liczbę wprowadzonych na rynek zakwestionowanych produktów, dłuższy czas, przez jaki były one dostępne na rynku, przeznaczenie produktu dla kategorii konsumentów szczególnie narażonych (np. dzieci), brak współpracy z organem nadzoru, umyślne wprowadzenie Prezesa UOKiK lub Inspekcji Handlowej w błąd, prowadzenie przez stronę postępowania długoletniej profesjonalnej (zawodowej) działalności w zakresie produkcji i sprzedaży zakwestionowanych towarów, sposób prowadzenia dokumentacji w sposób uniemożliwiający dotarcie do wszystkich odbiorców zakwestionowanego produktu.

W dotychczasowej praktyce organ nadzoru — obok stopnia i okoliczności naruszenia obowiązków — bierze pod uwagę również korzyść majątkową osiągniętą przez przedsiębiorcę ze sprzedaży produktów, które nie były zgodne z wymaganiami bezpieczeństwa. Należy podkreślić, że stanowi ona jedynie kryterium pomocnicze przy ustalaniu wysokości kary pieniężnej. Przedmiotowa korzyść jest ustalana na podstawie dokumentów finansowych i księgowych, przedstawionych przez stronę postępowania lub uzyskanych w toku kontroli Inspekcji Handlowej. Dokumenty te w szczególności dotyczą faktur poświadczających cenę, po której strona postępowania sprzedawała produkt objęty postępowaniem. Na podstawie dotychczas wydawanych decyzji można stwierdzić, że Prezes UOKiK ustala korzyść osiągniętą ze sprzedaży (po odliczeniu wszystkich podatków, zwłaszcza podatku od towarów i usług — VAT) jako iloczyn liczby sprzedanych egzemplarzy produktu, który nie spełnia ogólnych wymagań bezpieczeństwa, i średniej ceny sprzedaży uzyskanej przez stronę postępowania. Jeżeli przedsiębiorca sprzedawał produkt w różnych cenach, organ nadzoru przyjmuje jako cenę sprzedaży jednego egzemplarza produktu średnią arytmetyczną najwyższej i najniższej ceny jego sprzedaży. Jeżeli Prezes UOKiK dysponuje jedynie częścią dokumentów potwierdzających sprzedaż albo nawet jedną fakturą (np. w sytuacji gdy strona postępowania nie podjęła współpracy z organem nadzoru i nie przekazała wszystkich żądanych dokumentów), przy ustalaniu średniej ceny sprzedaży może oprzeć się tylko na posiadanych dokumentach[180].

Należy podkreślić, że pojęcie korzyści majątkowej zostało zdefiniowane przez Prezesa UOKiK na potrzeby postępowań prowadzonych na podstawie przepisów ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów i nie jest ono w sposób zamierzony tożsame z zyskiem czy dochodem uzyskanym przez stronę postępowania ze sprzedaży produktów niespełniających ogólnych wymagań bezpieczeństwa. *Cywilistyczne rozumienie pojęcia korzyści majątkowej na tle tego rodzaju spraw byłoby (…) nieracjonalne. Uwzględnienie dla ustalenia korzyści majątkowej kosztów produkcji danego produktu prowadziłoby bowiem każdorazowo do analizy finansowej całego przedsiębiorstwa, na koszty te składają się bowiem nie tylko proste koszty produktów i opakowań, lecz koszty funkcjonowania całego przedsiębiorstwa, amortyzacja urządzeń, wynagrodzenia pracowników (…) zastosowanie takiej wykładni wykracza poza ramy i cele ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Posłużenie się przez organ pomocniczo wartością*

180 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/79/2010 z dnia 10 grudnia 2010 r.

przychodu uzyskanego ze sprzedaży produktu niespełniającego wymagań bezpieczeństwa jest (…) prawidłowe na gruncie cytowanej ustawy[181].

Z dotychczasowej praktyki Prezesa UOKiK wynika, że ustalając wysokość kary, niezbędne jest określenie stopnia i okoliczności naruszenia obowiązków, natomiast obliczenie korzyści majątkowej — zwłaszcza w przypadku naruszenia obowiązków w odniesieniu do informacji o produktach — ma charakter drugorzędny. Punktem wyjścia dla sytuacji należących do tej grupy naruszeń jest bowiem niepoinformowanie (lub błędne poinformowanie) organu nadzoru, a nie sytuacja, w której niebezpieczny produkt znajdował się na rynku i tym samym stało się konieczne obliczenie wysokości korzyści majątkowej uzyskanej przez przedsiębiorcę.

4.3 Naruszenie obowiązków w odniesieniu do informacji o produktach

Naruszenia obowiązków omawiane w tej części pracy dotyczą sytuacji, w których przedsiębiorca świadomie lub nieumyślnie zaniechał poinformowania Prezesa UOKiK w odniesieniu do obowiązków „informacyjnych" nałożonych na niego na podstawie ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Wydaje się, że przedstawione poniżej przypadki można traktować jako naruszenie obowiązków o mniejszej wadze, ponieważ dotyczą one nie tyle samych produktów i zagrożeń dla zdrowia i życia konsumentów, ile jedynie przekazywania przez przedsiębiorcę stosownych informacji na temat produktu wprowadzonego na rynek.

Pierwszym z przypadków naruszenia tej kategorii obowiązków jest niewykonanie przez producenta lub dystrybutora obowiązku określonego w art. 12 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów[182], polegającego na niezwłocznym powiadomieniu Prezesa UOKiK o tym, że wprowadzony przez przedsiębiorcę produkt nie jest bezpieczny. Organ nadzoru jest zobowiązany ustalić, czy przedsiębiorca spełnia w tej sytuacji przesłanki nałożenia kary, tj. stwierdzić, czy przedsiębiorca ten uzyskał informacje (np. od konsumentów lub dostawców), że produkt wprowadzany przez niego na rynek nie spełnia wymagań bezpieczeństwa. Ponadto Prezes UOKiK ustala, czy przedsiębiorca nie powiadomił go bez zbędnej zwłoki. Istotne jest również ustalenie, czy istnieje przesłanka wyłączająca konieczność powiadomienia organu nadzoru, m.in. zagrożenie stwarzane przez daną rzecz, która nie jest produktem w rozumieniu omawianej ustawy, bądź czy obowiązek poinformowania wynika z przepisów odrębnych (np. leki lub żywność) albo wskazana wada dotyczy jakości, a nie bezpieczeństwa produktu[183].

Drugi przypadek naruszenia obowiązków wskazanych w ustawie o ogólnym bezpieczeństwie produktów dotyczy nieudzielenia przez przedsiębiorcę informacji, czy produkt jest bezpieczny, albo udzielenia informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd[184].

---

181 Wyrok WSA z dnia 8 lutego 2011 r. VI SA/Wa 2423/10.
182 Art. 33a ust. 1 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
183 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/9/2011 z dnia 3 lutego 2011 r.
184 Art. 33a ust. 1 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

W tej sytuacji przesłankami odpowiedzialności przedsiębiorcy jest: ustalenie okoliczności nieudzielenia informacji albo udzielenia informacji nieprawdziwej albo wprowadzającej w błąd. Ponadto Prezes UOKiK jest zobowiązany ustalić, czy bez wiadomości, których przedsiębiorca nie przekazał (lub przekazał, ale były one nieprawdziwe), nie było możliwe ustalenie, czy produkt jest bezpieczny[185].

Kolejnym przypadkiem, związanym z możliwością nałożenia na przedsiębiorcę kary, jest niewykonanie obowiązków określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów[186], polegających na dostarczeniu konsumentom określonych informacji w języku polskim. W tym przypadku Prezes UOKiK może nałożyć karę jedynie na producenta. Istotne jest udowodnienie, że przedsiębiorca ten nie dostarczył informacji na użytek konsumentów, np. instrukcji obsługi, ostrzeżeń, uwag na temat prawidłowego użytkowania i konserwacji produktu. W dotychczasowej praktyce Prezes UOKiK nie nałożył kary na podstawie art. 33a ust. 2 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Czwartą sytuacją jest nieprzekazanie przez dystrybutora producentom, organowi nadzoru lub Inspekcji Handlowej informacji dostarczonych przez konsumentów o zagrożeniach związanych z użytkowaniem produktów[187]. W tym przypadku najistotniejsze — prócz ustalenia, że stroną postępowania jest dystrybutor — jest udowodnienie, że informacje przekazywane przez konsumentów temu przedsiębiorcy dotyczyły poważnych zagrożeń związanych z użytkowaniem produktu. Prezes UOKiK nie nakładał jeszcze kar pieniężnych za naruszenie powyższego obowiązku.

Ostatnim z przypadków naruszenia obowiązków w odniesieniu do informacji o produktach jest nieprzedstawienie przez dystrybutora organowi nadzoru lub Inspekcji Handlowej dokumentacji niezbędnej do ustalenia pochodzenia produktu[188]. Sytuacja ta dotyczy przede wszystkim tych przedsiębiorców, do których zwrócono się o udostępnienie powyższych dowodów. Należy również podkreślić, że pojęcie dokumentacji jest bardzo szerokie, gdyż nie obejmuje określonych co do nazwy dowodów, zatem mogą to być w szczególności faktury, rachunki, dokumenty magazynowe, deklaracje celne. Najistotniejszy jest cel, jakiemu służą, tj. ustalenie, skąd pochodzi produkt objęty kontrolą organu nadzoru lub Inspekcji Handlowej[189].

4.4 Naruszenie obowiązków w odniesieniu do produktów

Naruszenia obowiązków, omawiane w tej części pracy, dotyczą konkretnych zachowań przedsiębiorców, których skutkiem jest wprowadzenie na rynek produktów niebezpiecznych albo pozostawanie tych produktów na rynku, tym samym stwarzanie zagrożenia dla życia lub zdrowia konsumentów. Przedstawione poniżej przypadki

185 Zob. decyzje Prezesa UOKiK nr: 89/2008 z dnia 16 października 2008 r., DNR-1/10/2011 z dnia 3 lutego 2011 r.
186 Art. 33a ust. 2 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
187 Art. 33a ust. 3 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
188 Art. 33a ust. 3 pkt 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
189 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr 52/2008 z dnia 9 lipca 2008 r.

dotyczą zatem poważniejszego naruszenia przepisów ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Pierwszym z przypadków naruszenia tej kategorii obowiązków jest niewykonanie decyzji organu nadzoru, nakładającej obowiązki na stronę postępowania[190]. Naruszeniem tego obowiązku jest faktyczne pozostawanie na rynku produktu niebezpiecznego albo ryzyko jego wprowadzenia (gdy produkt znajduje się u strony postępowania i nie zostały podjęte wobec niego stosowne działania). W tej sytuacji przesłanką odpowiedzialności przedsiębiorcy będzie udowodnienie, że strona postępowania nie wykonała decyzji wydanej na podstawie art. 24 ust.1, ust. 2 lub ust. 4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Wskazana ustawa nie określa, czy przesłanką nałożenia kary jest niewykonanie decyzji w całości lub w części. Może zatem dotyczyć obu sytuacji, jednak w tym przypadku przesłanką odpowiedzialności będzie niewykonanie decyzji, polegające na posiadaniu (w dalszym ciągu) przez stronę postępowania produktu na stanie magazynowym albo pozostawaniu tego produktu na rynku, co może mieć charakter działania (tj. dalszego wprowadzania go na rynek) albo zaniechania (niewycofanie go z rynku). W praktyce zachowanie strony postępowania — wbrew treści decyzji Prezesa UOKiK — może polegać na: nieoznakowaniu produktów ostrzeżeniami, dalszym wprowadzaniu ich na rynek mimo niespełnienia przez nie ogólnych wymagań bezpieczeństwa, wprowadzaniu na rynek produktów, w których nie wyeliminowano zagrożeń lub które nie są bezpieczne, niewycofaniu produktów z rynku albo od konsumentów i ich niezniszczeniu[191].

Kolejnym przypadkiem, związanym z możliwością nałożenia na przedsiębiorcę kary, jest wprowadzenie na rynek produktu umieszczonego w rejestrze produktów niebezpiecznych[192]. Zasada odpowiedzialności wskazana w tym przypadku jest konsekwencją decyzji wydanej przez Prezesa UOKiK, w której stwierdził on, że dany produkt nie jest bezpieczny. Wprawdzie ten akt administracyjny obowiązuje tylko stronę postępowania, ale wywiera wpływ *erga omnes*. Powyższy rejestr ma bowiem charakter publicznego źródła informacji o produktach niebezpiecznych i dostęp do niego mają wszyscy przedsiębiorcy. W tym przypadku Prezes UOKiK będzie zobowiązany jedynie do udowodnienia, że jakikolwiek produkt umieszczony w rejestrze produktów niebezpiecznych został wprowadzony na rynek przez któregokolwiek przedsiębiorcę. Dotychczas organ nadzoru nie nałożył kary na podstawie art. 33a ust. 1 pkt 4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

Trzecim, najczęstszym przypadkiem naruszenia obowiązków w odniesieniu do produktów jest wprowadzenie przez producenta na rynek produktu niespełniającego wymagań bezpieczeństwa[193]. Okoliczność, że dany produkt nie spełnia ogólnych wymagań bezpieczeństwa, jest przez Prezesa UOKiK stwierdzona po przeprowadzeniu postępowania w sprawie jego ogólnego bezpieczeństwa. Zatem produkt nie spełnia wymagań bezpieczeństwa od momentu, kiedy decyzja organu nadzoru stanie się ostateczna, ze skutkiem od chwili wprowadzenia na rynek (*ex tunc*). Co do zasady, kara pieniężna określona w art. 33a ust. 2 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów

190 Art. 33a ust. 1 pkt 3 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
191 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/21/2011 z dnia 11 marca 2011 r.
192 Art. 33a ust. 1 pkt 4 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
193 Art. 33a ust. 2 pkt 2 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.

jest nakładana w decyzji kończącej postępowanie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktu[194].

Ostatnim z przypadków naruszenia obowiązków z tej kategorii jest wprowadzenie przez dystrybutora na rynek produktu, o którym wie lub — zgodnie z posiadanymi informacjami i doświadczeniem — powinien wiedzieć, że nie spełnia on wymagań bezpieczeństwa[195]. Należy podkreślić, że nieważne jest źródło uzyskania przez przedsiębiorcę tej informacji. Jego wiedza mogła zatem wynikać np. ze skarg konsumentów, z informacji przekazywanych przez producenta lub innych dystrybutorów, z opinii biegłych, ze środków masowego przekazu lub w wyniku badań organoleptycznych Inspekcji Handlowej. W tym przypadku najistotniejsze będzie stwierdzenie przez Prezesa UOKiK, że produkt nie spełnia ogólnych wymagań bezpieczeństwa, a także udowodnienie okoliczności, że dystrybutor wiedział (zatem działał umyślnie) lub powinien był wiedzieć (czyli działał lekkomyślnie lub niedbale), iż sprzedawany przez niego produkt stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia konsumentów[196].

4.5 Skutki prawne decyzji a egzekucja należności pieniężnych

Wobec decyzji Prezesa UOKiK nakładających kary pieniężne służą te same środki odwoławcze (wniosek o ponowne rozpatrzenie i skarga do sądu administracyjnego), które zostały przedstawione przy decyzjach nakładających obowiązki.

Jednocześnie należy podkreślić, że w przypadku wydania decyzji nakładającej karę stronie postępowania przysługuje wniosek o rozłożenie kary na raty albo jej umorzenie, ale jego uwzględnienie uzależnione jest od organu, który ocenia, czy wniosek jest uzasadniony ważnym interesem podatnika (w tym zakresie zastosowanie ma ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa[197]). Zgodnie z opinią wyrażoną przez Naczelny Sąd Administracyjny *ważny interes podatnika to sytuacja, gdy z powodu nadzwyczajnych, losowych przypadków podatnik nie jest w stanie uregulować zaległości podatkowych. Będzie to utrata możliwości zarobkowania, utrata losowa majątku*[198]. W praktyce Prezes UOKiK stosunkowo rzadko wyraża zgodę na rozłożenie kary pieniężnej na raty[199], ponadto dotychczas nie wyraził zgody na umorzenie tego rodzaju zobowiązania[200].

Egzekucja należności pieniężnych będzie się odbywała na podobnych zasadach jak przy omawianej wcześniej egzekucji należności niepieniężnych, jednak zachodzą między nimi pewne różnice, np. w przypadku tej pierwszej organem egzekucyjnym będzie naczelnik urzędu skarbowego, a Prezes UOKiK nie jest zobowiązany do wskazania środka egzekucyjnego.

194 Zob. decyzje Prezesa UOKiK nr: DNR-1/1/2011 z dnia 7 stycznia 2011 r., DNR-1/22/2011 z dnia 15 marca 2011 r.
195 Art. 33a ust. 3 pkt 1 ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów.
196 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/78/2010 z dnia 10 grudnia 2010 r.
197 Dz.U. z 2005 r. nr 8, poz. 60 z późn. zm.
198 Wyrok NSA z dnia 22 kwietnia 1999 r., SA/Sz 850/98, niepublikowany.
199 Zob. decyzje Prezesa UOKiK nr: DNR-1/56/2009 z dnia 4 czerwca 2009 r., DNR-1/29/2010 z dnia 26 maja 2010 r.
200 Zob. decyzję Prezesa UOKiK nr DNR-1/42/2011 z dnia 13 czerwca 2011 r.

Podsumowanie

Jednym z priorytetowych celów polityki konsumenckiej w krajach członkowskich Unii Europejskiej jest zapewnienie bezpieczeństwa i zdrowia konsumentom. Kierunek tego działania przejawia się w wielu aktach wspólnotowych, w tym w dyrektywie w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Dzięki implementacji do krajowego systemu prawnego powyższych przepisów polscy konsumenci mają prawo oczekiwać, że oferowane na rynku towary osiągają wysoki standard bezpieczeństwa. Prezes UOKiK został wyposażony w kompetencje, które pozwalają mu na podejmowanie działań mających na celu spełnienie tych oczekiwań. Organ nadzoru jest m.in. uprawniony do tego, by żądać od przedsiębiorców podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie zagrożeń stwarzanych przez produkty wprowadzone przez nich na rynek.

Czteroletnie obowiązywanie przepisów, umożliwiających nałożenie przez organ nadzoru kar pieniężnych, wykazało, że świadomość producentów i dystrybutorów — zagrożonych sankcją finansową — mobilizuje ich do przestrzegania przepisów ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów. Prezes UOKiK rozporządza również środkami, które umożliwiają mu skuteczne wyegzekwowanie obowiązków lub należności pieniężnych od przedsiębiorców uchylających się od odpowiedzialności.

Dotychczasowa praktyka wskazuje, że producenci i dystrybutorzy są coraz bardziej świadomi ciążących na nich obowiązków związanych z wprowadzaniem na rynek produktów oraz odpowiedzialności za stworzenie zagrożenia dla życia lub zdrowia konsumentów. W wielu przypadkach podejmują działania prewencyjne, by produkty spełniały odpowiednie wymagania bezpieczeństwa jeszcze przed wprowadzeniem ich na rynek. W związku z powyższym można stwierdzić, że rynek krajowy jest stosunkowo szczelnie chroniony przed dostępem do niego produktów, które mogą stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia konsumentów.

Bibliografia

Akty prawne wspólnotowe:

Dyrektywa 2001/95/WE w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów (Dz. Urz. WE L 11 z dnia 3 grudnia 2002 r., s. 4)

Akty prawne krajowe:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r. nr 16, poz. 93 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2005 r. nr 229, poz. 1954 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. nr 8, poz. 60 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2009 r. nr 151, poz. 1219 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. nr z 2007 r. 153, poz. 1270 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 12 grudnia 2003 r. o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz.U. z 2003 r. nr 229, poz. 2275 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. nr 220, poz. 1447 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2005 r. nr 64, poz. 565 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów (Dz.U. z 2007 r. nr 35, poz. 215)

Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o zniesieniu Głównego Inspektora Inspekcji Handlowej, o zmianie ustawy o Inspekcji Handlowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008 r. nr 157 poz. 976)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie dodatkowych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i znakowania produktów, które stwarzają zagrożenie dla konsumentów przez to, że ich wygląd wskazuje na inne niż rzeczywiste przeznaczenie (Dz.U. z 2004 r. nr 71, poz. 644)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie wprowadzenia środków przewidzianych przepisami o ogólnym bezpieczeństwie produktów w odniesieniu do produktów zawierających ftalany, które stwarzają poważne zagrożenie (Dz.U. z 2004 r. z 2006 r. nr 73 poz. 656)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i znakowania produktów włókienniczych (Dz.U. z 2004 r. nr 81, poz. 743 z późn. zm.)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 października 2004 r. w sprawie dodatkowych wymagań dotyczących znakowania obuwia przeznaczonego do sprzedaży konsumentom (Dz.U. z 2004 r. nr 240, poz. 2409)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestru produktów niebezpiecznych (Dz.U. z 2004 r. nr 87, poz. 814)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2005 r. w sprawie wzoru powiadomienia o produkcie, który nie jest bezpieczny (Dz.U. z 2005 r. nr 80, poz. 694)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia środków przewidzianych przepisami o ogólnym bezpieczeństwie produktów w odniesieniu do zapalniczek (Dz.U. z 2007 r. nr 77, poz. 515)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 2008 r. w sprawie wprowadzenia środków przewidzianych przepisami o ogólnym bezpieczeństwie produktów w odniesieniu do zabawek magnetycznych (Dz.U. z 2008 r. nr 105, poz. 668)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia środków przewidzianych przepisami o ogólnym bezpieczeństwie produktów w odniesieniu do produktów zawierających biocyd fumaran dimetylu (Dz.U. z 2009 r. nr 72, poz. 621)

Orzecznictwo:

Wyrok NSA z dnia 22 kwietnia 1999 r., SA/Sz 850/98, niepublikowany
Wyrok WSA w Warszawie z dnia 30 maja 2008 r., VI SA/Wa 2073/07
Wyrok WSA w Warszawie z dnia 13 stycznia 2010 r., VI SA/Wa 1855/09
Wyrok WSA w Warszawie z dnia 4 lutego 2011 r., VI SA/Wa 2414/10
Wyrok WSA w Warszawie z dnia 8 lutego 2011 r., VI SA/Wa 2423/10
Postanowienie WSA w Warszawie z dnia 29 lutego 2008 r., VI SA/Wa 2217/07

Akty administracyjne:

Decyzja Prezesa UOKiK nr 16/2004 z dnia 15 lipca 2004 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr 25/2004 z dnia 8 czerwca 2004 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr 52/2008 z dnia 9 lipca 2008 r.

Decyzja Prezesa UOKiK nr 89/2008 z dnia 16 października 2008 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/51/2009 z dnia 15 maja 2009 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/56/2009 z dnia 4 czerwca 2009 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/1/2010 z dnia 4 stycznia 2010 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/2/2010 z dnia 7 stycznia 2010 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/12/2010 z dnia 15 marca 2010 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/13/2010 z dnia 17 marca 2010 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/29/2010 z dnia 26 maja 2010 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/57/2010 z dnia 27 sierpnia 2010 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/78/2010 z dnia 10 grudnia 2010 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/79/2010 z dnia 10 grudnia 2010 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/81/2010 z dnia 16 grudnia 2010 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/83/2010 z dnia 27 grudnia 2010 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/1/2011 z dnia 7 stycznia 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/4/2011 z dnia 17 stycznia 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/8/2011 z dnia 28 stycznia 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/9/2011 z dnia 3 lutego 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/10/2011 z dnia 3 lutego 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/21/2011 z dnia 11 marca 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/22/2011 z dnia 15 marca 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/25/2011 z dnia 23 marca 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/32/2011 z dnia 26 kwietnia 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/34/2011 z dnia 6 maja 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/36/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/40/2011 z dnia 8 czerwca 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/41/2011 z dnia 13 czerwca 2011 r.
Decyzja Prezesa UOKiK nr DNR-1/42/2011 z dnia 13 czerwca 2011 r.

Polskie Normy:

PN-EN 581-1:2008 *Meble do użytkowania na zewnątrz — Meble do siedzenia i stoły użytkowane na kempingu, na zewnątrz domu i w miejscach publicznych — Część 1: Ogólne wymagania bezpieczeństwa*

Opracowania:

D. Podsiedzik-Malec, R. Wolanin, *Bezpieczeństwo produktów*, [w:] *Standardy wspólnotowe w polskim prawie ochrony konsumenta*, red. C. Banasiński, Warszawa 2004

F. J. Mohmand, *Przesłanki odpowiedzialności za produkt*, [w:] *Odpowiedzialność za produkt w prawie polskim na tle prawnoporównawczym*, Łódź 2008

Strony internetowe:

ec.europa.eu

www.uokik.gov.pl

Wydawnictwo powstało w ramach serii „Biblioteka UOKiK” — gromadzącej publikacje pracowników Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Tomasz Nawrocki, specjalista w Departamencie Nadzoru Rynku UOKiK. Zajmuje się prowadzeniem postępowań administracyjnych w zakresie ogólnego bezpieczeństwa produktów. Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie obronił pracę magisterską pt. „Postępowania w zakresie bezpieczeństwa produktów w świetle ustawy o ogólnym bezpieczeństwie produktów”.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

pl. Powstańców Warszawy 1 < 00-950 Warszawa
tel. 22 55 60 800 < uokik@uokik.gov.pl
www.uokik.gov.pl

ISBN 978-83-60632-67-3